

MAALISKUU 2020

1

TEEMA
KASTE JA KUMMIUS

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y

CRUX

Kolmen piispan kyydissä

s. 46

- ▶ **Kesätyöntekijän pikkujättiläinen** s. 52
- ▶ **Luottamusmiehen puoleen kääntyminen kannattaa** s. 56

VERKOSSA

Vapaa-ajan matkavakuutus

.....

Kun uskon
silloin sallin itseni levätä
luottamuksen niityllä
suostun haavoittuviin hetkiin
ja kirkastuvan aamuauringon kutsuun.
Kun toivon
silloin näen horisontin yli
aavistan tuonpuoleisuuden tuoksun
ja tämänpäiväisen arkeni ovet.
Kun rakastan
silloin välitän, myötäelän
ja hämmästyin
varjojen väistyvää voimaa
mykistyn aukeavien silmujen valossa.

.....

Irja Askola

MINNA RAASSINA

AKIN JA KANTTORI-
URKURILIITON PUHEENJOHTAJA
minna.raassina@devl.fi

Neuvottelujen kevät

Tammikuussa alkaneet kirkon sopimusneuvottelut ovat meneillään. Uutta KirVESTES:ta neuvoteltaessa työntekijöitä edustavat JUKOn eli Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestön neuvottelupäällikkö Anne Kaitainen ja kirkon neuvottelukunnan puheenjohtaja, AKIn toiminnanjohtaja Jussi Junni.

JUKOn nettisivuilla (www.juko.fi) neuvottelijoiden esittelyssä Kaitainen ja Junni nostavat tärkeimmiksi neuvottelutavoitteiksi hengellistä työtä tekevien työaika-suojelun, KiKy-työaika-pidennyksistä eroon pääsemisen ja palkankorotusten riittävän korkean tason.

Vuoden alussa voimaan tulleen uuden työaikalain perusteluteksteissä toistuu useaan otteeseen työsuojelun näkökulma. Uudessa laissa otetaan huomioon se, että työtä ei ole sidottu paikkaan eikä aikaan. Työ läikkyä aiempaa helpommin vapaa-ajalle. Myös tavoitettavuuden kysymyksissä työnteko on muuttunut ratkaisevasti edellisen työaikalain säättämisen ajoista.

Työajattomuutta nykyinen laki rajoittaa voimakkaasti. Sellaista työtä, johon ei sovelleta työaikaa, toki edelleen on, mutta työajallisuuden ulkopuolelle rajaamisen täytyy nykyisin mukaan olla vahvasti perusteltua ja perustelujen on noudettava työn todellisista olosuhteista ja ominaispiirteistä.

Neuvottelujen keväänä keskustellaan jälleen myös työehtosopimusten yleissitovuudesta.

Suomalainen yleissitovuuden toteutustapa voidaan ääripäissään nähdä joko suunnilleen ainoana mahdollisena tapana turvata inhimilliset työolot tai toisaalta kahleena, joka romuttaa Suomen kilpailukyvyn ja pitää työllisyysasteen kroonisesti useita prosenttiyksikköjä alempana kuin esim. muissa pohjoismaissa.

Kysymys yleissitovuudesta on monimutkainen ja laaja. Tutustuessani netistä löytyviin asiaa koskeviin aineistoihin silmiini osui mm. raportti ”Yleissitovuus, sopimisjärjestelmä & työpaikkatason sopiminen”. Julkaisu perustuu Itä-Suomen yliopiston ja STTK:n yhteistyönä toteutettuun tutkimukseen, ja sen tekijät ovat OTT Jaana Paanetoja ja oikeust. yo Viivi Vidgren.

Selvitys pyrkii antamaan yleissitovuudesta taustoineen ja siitä käytävine keskusteluineen kattavan kuvan ja täydentämään sitä. Noin 70-sivuinen tekstiosa pysyy laajuudessaan sopivan rajattuna luettavana. Vaikka joistakin analyysin johtopäätöksistä olisikin eri mieltä, pystyy sen perusteella hahmottamaan kysymyksen problematiikkaa. Kattava kymmensivuinen lähdeluettelo tarjoaa asiasta kiinnostuneelle runsaasti aineistoa jatkaa perehtymistä.

Tätä kirjoittaessani KirVESTES-neuvottelut ovat vasta alkuvaiheessaan. Ammattialojen korkea järjestäytymisaste antaa neuvottelijoiden työhön vankan taustatuen ja siten edistää tavoitteisiin pääsemistä. ✕

CRUX

1 | MAALISKUU | 2020

TEEMA: KASTE JA KUMMIUS

20 **SAKRAMENTTIOPIN SALAISUUKSIA**
on vaikea kääntää ristiäisten kielelle

24 **UUSIA RUKOUKSIA**
kirkollisiin toimituksiin

27 **"LUOVUTKOS PERKELEESTÄ?"**
ajatuksia kasteen eksorkismista

30 **KUMMIUDEN MONET
MAHDOLLISUUDET**

33 **MITEN KASTE
KOSKETAA KANTTORIA?**

34 **KUMMIPÄIVÄ**
nostaa esiin kummin roolia

38 **TARVITAANKO KASTEeseen
PAREMPI PALVELULUPAUS?**

42 **NIMILAKI MUUTTUI**

ARTIKKELIT

46 **KOLMEN PIISPAN KYDYSSÄ**
on historian havinaa, mutta
katse eteenpäin

52 **KESÄTYÖNTEKIJÄN
PIKKUJÄTTILÄINEN**

56 **LUOTTAMUSMIES ON**
työntekijöiden puolella

60 **VEROILMOITUKSET 2019**
vinkkejä kanttoreille
ja muillekin akilaisille

AJANKOHTAISTA

Ajankohtaista edunvalvonnassa	6
Pohjoismainen Kirkkomusiikki-symposium 2020	13
Suomalais-ugrilainen teologikokous	13
Pappisliiton opintomatka	15
AKI kouluttaa: Lähijohtajakoulutus	15
Kanttori-urkuriliiton stipendit	16
Pappisliiton apuraha	17

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	10
Sarjakuva	17
Puheenjohtajalta	18
Akipedia	19
Työntekijän näkökulma	29
Eläkeläisen mietteitä	37
Opiskelijavinkkelit	45
Hullunkuriset perheet	59

CRUX

JULKAISIJA
Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatiealaiskatu 6
00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA
Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI
Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515,
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Päivi Helén, kappalainen
Kaisa Iso-Herttua,
oppilaitospastori
Henri Järvinen, yliopistopappi
Laura Leipakka,
tapahtumakoordinaattori
Jani Lamberg, kappalainen
Anna Pulli-Huomo, kanttori
Ismo Savimäki, kanttori
Ari Stenman, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET
Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU
Otavamedia Oy
Firdonkatu 2 T 151
00015 Otavamedia

KANNEN KUVA
Ilari Huhtasalo

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm
	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm
	1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm
	73 mm x 228 mm
	560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm
	330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm
	200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm
	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPIIKKA
PunaMusta Oy

UUSI TYÖAIKALAKI JA TYÖAJATTOMUUS

Uudesta työaikalaista kirjoitettiin viime vuonna Cruxin numeroissa 2/2019 ja 3/2019. Meneillään olevan virka- ja työehtosopimuskauden loppuun asti on ollut mahdollista noudattaa edellisen työaikalain mukaisia sopimussäännöksiä. Viimeistään 1.4., kun viimeisetkin sopimukset ovat umpeutuneet, on uutta työaikalakia noudatettava kokonaisuudessaan.

JUSSI JUNNI

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Tässä kirjoituksessa luodaan katsaus siihen, missä määrin AKIn jäsenet voivat olla työajattomassa työssä uuden työaikalain tultua voimaan. Monet akilaiset työskentelevät sellaisissa kirkon tehtävissä, joissa aiemmin on noudatettu työajattomuutta, mutta monet työskentelevät työajattomina myös järjestöissä ja yrityksissä. Kaikissa niissä työajattomuuden mahdollisuuksia arvioidaan kuitenkin samoin perustein.

Tätä kirjoitettaessa helmikuussa kirkon pääsopijat ovat ryhtyneet valmistelemaan seurakunnille annettavaa ohjeistusta työaikalain soveltamisesta seurakunnissa 1.4. alkaen. Ohjeistus on tarkoitus antaa kentälle viimeistään maaliskuun alkupuolella. Prosessin ollessa kesken ei ole mahdollista luonnehtia mahdollisen ohjeistuksen sisältöä tarkemmin.

Millaista työtä voi tehdä työajattomana?

Edellisen työaikalain tapaan myös uusi työaikalaki on yleislaki, jota on sovellettava kaikessa työssä, ellei erikseen ole muusta säädetty. Soveltamisalapoikkeuksista on säädetty lain 2 §:ssä. Jos työntekijällä on työaika-autonomia, työaikalakia ei sovelleta, kun kyse on

1. työstä, jota siihen kuuluvien tehtävien ja muutoin työntekijän aseman perusteella on pidettävä yrityksen, yhteisön tai säätiön taikka sen itsenäisen osan johtamisena tai tällaiseen johtamistehtävään rinnastettavana itsenäisenä tehtävänä;

2. työntekijästä, joka suorittaa uskonnollisia toimituksia evankelis-luterilaisessa kirkossa, ortodoksissa kirkkokunnassa tai muussa uskonnollisessa yhteisössä;

3. työnantajan perheenjäsenen työstä;

4. työstä, jota siihen liittyvien toiminnan erityispiirteiden vuoksi tehdään sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä;

5. valtion virkamiehen työstä tuomioistuimen jäsenenä tai esittelijänä, käräjäviskaalina, käräjänotarina, julkisena oikeusavustajana, syyttäjänä, ulosottomiehenä, haastemiehenä tai ulkomaanedustuksessa;

6. Suomen Pankin virkamiehen työstä, jonka pankkivaltuusto on määrännyt lain ulkopuolelle.

Näistä poikkeuksista voivat AKIn jäsenten osalta tulla kyseeseen lähinnä 1 (johtotehtävät), 2 (uskonnollisten toimitusten suorittaminen) ja 4 (poikkeuksellisen itsenäinen työ). Perheenjäsenen työllä tarkoitetaan työtä, jossa esimerkiksi puoliso tai samassa taloudessa oleva vanhempi on työnantajana. AKIn jäsenten joukossa ei ole tuomioistuimissa tai Suomen Pankissa työskenteleviä.

Uusi työaikalaki ei edellisestä laista poiketen mahdollista viranhaltijoiden siirtämistä työaikalain soveltamisen ulkopuolelle asetuksella. Tämä johtuu siitä, että perustuslain 80 § mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista tulee säätää lailla. Sen takia vuodesta 1998 voimassa ollut kirkon työaika-asetus on kumoutunut 31.12.2019.

Uskonnollisia toimituksia suorittavat viranhaltijat ja työntekijät

Uskonnollisia toimituksia suorittavia viranhaltijoita ja työntekijöitä koskee jatkossakin laintasoinen soveltamisalapoikkeus (2 § 1 mom. 2

kohta). Nämä viranhaltijat ja työntekijät voivat siis jatkossakin olla työajattomia, edellyttäen että heillä tosiasiallisesti on jäljempänä kuvattava työaika-autonomia.

Uskonnollisilla toimituksilla tarkoitetaan EU:n työaikadirektiivin mukaan uskonnollisia seremonioita (*religious ceremonies*), jotka kuuluvat liturgiselle toimialueelle (*im liturgischen Bereich*). Uuden, vuonna 2020 voimaan tulevan kirkkojärjestyksen mukaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toimitukset on määritetty kirkkokäsikirjassa (3 luku 1 §).

Uskonnollisia toimituksia suorittavilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä tarkoitetaan Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa seurakuntapapista ja kanttoreita. Tämä tulkinta on omaksuttu myös 31.3.2020 asti voimassa olevassa KirVESTES:ssä (ks. 140 § soveltamisohje). Muut hengellistä työtä tekevät, kuten diakonit, diakonissat, nuorisotyönohjaajat ja varhaiskasvatuksen ohjaajat, eivät ole uskonnollisia toimituksia suorittavia viranhaltijoita ja työntekijöitä. Tästä ei ole erimielisyyttä työmarkkinaosapuolten kesken.

Julistus-, kasvatus-, opetus-, lähetys- ja diakoniatyötä tekevät

Kirkon työaika-asetuksessa oli määrätty, että työaikalakia ei sovellettu julistus-, kasvatus-, opetus-, lähetys- ja diakoniatyötä välittömästi tekeviin viranhaltijoihin. Tämä tarkoitti diakonian, nuorisotyönohjaajan ja varhaiskasvatuksen viranhaltijoita sekä hengellisen työn virkasuhteisia kesätyöntekijöitä. Työsuhteisiin työntekijöihin asetusta ei voitu soveltaa.

Uuden työaikalain myötä kirkon työaika-asetus on kumoutunut, koska uusi laki ei mahdollista viranhaltijoiden siirtämistä työaikasääntelyn ulkopuolelle asetuksella. Mainittuihin viranhaltijaryhmiin ei siis voida enää soveltaa kirkon työaika-asetusta. Mikäli nämä viranhaltijat halutaan säilyttää työaikasääntelyn ulkopuolella, on heidän työtään tarkasteltava jonkin muun soveltamisalapoikkeuksen valossa.

Johtotehtävissä toimivat

Työaikalakia ei sovelleta työhön, jota siihen kuuluvien tehtävien ja muutoin työntekijän aseman perusteella on pidettävä yrityksen, yhteisön tai säätiön taikka sen itsenäisen osan johtamisena tai tällaiseen tehtävään rinnastettavana itsenäisenä tehtävänä (2 § 1 mom. 1 kohta). Tämän voi katsoa vastaavan sellaisenaan vanhan työaikalain poikkeusta, ja siten sitä voidaan soveltaa edelleenkin ylimpään johtoon, mm. kirkkoherran, toimitusjohtajan, toiminnanjohtajan ja joskus myös muun johtajan tehtävään.

Arvio työaikalain piiriin kuulumisesta pitää tehdä työntekijän tosiasiallisen aseman ja tehtävien luonteen perusteella. On arvioitava, missä määrin ja minkälaisin valtuuksin työntekijä on tosiasiallisesti johtavassa asemassa. Lähtökohtaisesti keskijohto kuuluisi työajan piiriin, mutta suurissa organisaatioissa myös työajaton työ voi olla mahdollinen, jos työntekijän itsenäinen asema on rinnastettavissa johtajaan.

Kirkon osalta 31.3. asti voimassa olevassa KirVESTES:ssä on johtotehtävistä seuraava luonnehdinta (KirVESTES 144 § soveltamisohje):

”Kirkon sektorilla työajan ulkopuolisia tällä perusteella ovat vain suurehkojen seurakuntayhtymien ja seurakuntien ylin johto. Keski-suurten ja pienempien seurakuntien johto sen sijaan kuuluu työajan piiriin. Seurakunnissa ns. keskijohto kuuluu työajan piiriin kaikissa tapauksissa.”

Itsenäistä työtä tekevät

Työaikalakia ei myöskään sovelleta työhön, jota siihen liittyvien toiminnan erityispiirteiden vuoksi tehdään sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työntekijän asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä (2 § 1 mom. 4 kohta).

Tätä poikkeusta on eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta luonnehtinut seuraavasti: Erityispiirteissä voi olla kyse tilanteesta, jossa työ tehdään kokonaan tai lähes kokonaan työnantajan valvonnan ulottumattomissa muualla kuin kiinteässä toimipisteessä, tai jos on kyse työstä, joka on luonteeltaan liikkuvaa tai jossa työaika määräytyy suurelta osin työntekijän suoraan asiakkaan kanssa sopimien aikataulujen perusteella. Esimerkkinä tällaisesta työstä on mainittu kauppaedustajan ja kiinteistönvälittäjän työ.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on ehdottanut, että tämän poikkeuksen valossa voitaisiin tarkastella myös uskonnollisia tehtäviä tekevien työntekijöiden asemaa. Tällöin on arvioitava sitä, onko työ niin itsenäistä kuin edellä on kuvattu. Poikkeuksen soveltaminen edellyttää, että työntekijä työskentelee sellaisissa olosuhteissa, joissa työajan seuranta ei ole mahdollista. Valiokunnan luonnehdinta ei sikäli tarkoita sitä, että kaikki ne, joihin ennen sovellettiin kirkon työaika-asetusta, olisivat jatkossa työaikasääntelyn ulkopuolella tämän kohdan perusteella.

Kirkon osalta itsenäistä työtä tekevien soveltamisalapoikkeuksesta on 31.3. asti olemassa pääsopijoiden yhteinen ohjeistus (KirVESTES 144 § soveltamisohje): ”[Työaikalakia] ja työaika ei sovelleta työhön, jota viranhaltija/työntekijä tekee kotonaan tai muutoin sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä (2 § 1 mom. 4 kohta).

Tätä poikkeusta on eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta luonnehtinut seuraavasti: Erityispiirteissä voi olla kyse tilanteesta, jossa työ tehdään kokonaan tai lähes kokonaan työnantajan valvonnan ulottumattomissa muualla kuin kiinteässä toimipisteessä, tai jos on kyse työstä, joka on luonteeltaan liikkuvaa tai jossa työaika määräytyy suurelta osin työntekijän suoraan asiakkaan kanssa sopimien aikataulujen perusteella. Esimerkkinä tällaisesta työstä on mainittu kauppaedustajan ja kiinteistönvälittäjän työ.

Työaika-autonomia tarkoittaa, että työntekijän työaika ei ennalta määritellä eikä työajan käyttöä valvota ja että työntekijä voi itse päättää työajastaan.

vän ajan järjestelyjä eikä työnantaja käytännössä valvontaa tee. Tämä säännös ns. kotityöstä tulee kirkon sektorilla harvoin sovellettavaksi.”

Mitä on työaika-autonomia?

Jotta työntekijä voisi olla työaika-sääntelyn ulkopuolella, häneltä edellytetään myös sitä, että hänellä on *työaika-autonomia*. Sillä tarkoitetaan työaikalain mukaan sitä, että työntekijän *työaikaa ei ennalta määritellä eikä työajan käyttöä valvota* ja että työntekijä *voi itse päättää työajastaan*.

Työaika-autonomiia on lainvalmisteluaineistossa luonnehdittu seuraavasti: Merkityksellistä arvioinnissa ovat työntekijän tosialliset mahdollisuudet vaikuttaa työaikansa pituuteen ja sijoitteluun. Edellytyksenä on, että työntekijä voi itse päättää työajan sijoittelusta sekä päivittäisestä ja viikoittaisesta työajasta. Ratkaisevaa merkitystä ei ole sillä, että työaikaa ei ole määriteltä tai että työnantaja vain ilmoittaa, ettei seuraa työaikaa.

Työaika-autonomiia ei ole silloin, kun työnantaja direktio-oikeutensa nojalla määrää työntekijän työsuoritusten tekemisen aika-aulusta ja siten työajan käytöstä. Työntekijällä voi olla työaika-autonomia sellaisessa tilanteessa, jossa työnantaja laatii tavoiteaikataulun ja työntekijä voi itsenäisesti päättää työaikansa suunnittelusta ja aikataulutuksesta tavoiteaikataulun puitteissa.

Työaika-autonomian toteuttaminen tulee arvioida erikseen kunkin yksittäisen palvelussuhteen osalta. Jatkossa ei siis ole mahdollista menetellä niin, että joidenkin

työntekijäryhmien katsotaan kokonaisuuksissaan olevan työaikalain soveltamisen ulkopuolella, vaan autonomian toteutumista tulee tarkastella jokaisen työntekijän osalta erikseen.

EU:n tuomioistuin päättää

Koska työaika-autonomiakäsite on peräisin EU-oikeudesta, on Euroopan unionin tuomioistuin se taho, joka viime kädessä määrittelee, onko jollakulla työaika-autonomia vai ei. Koska työaika-autonomia on määriteltä yhdenmukaisesti vuosien 1993 ja 2003 työaikadirektiiveissä, voidaan käsitteen sisältöön saada suuntaviivoja EU:n tuomioistuimen aiemmasta ratkaisukäytännöstä.

Eriytyisen kiinnostava tältä osin on Korkeimman oikeuden ratkaisu 2018:10, jossa oli kyseessä SOS-lapsikylävanhempien sijaisen työaikaa koskeva riita. Lapsikylävanhempien sijaiset työskentelivät työsuopimuksensa mukaan 170

tai 190 päivää vuodessa. Työnantaja päätti, minä päivinä työntekijät työskentelivät. Työntekijät saattoivat poistua työpaikaltaan vapaasti silloin, kun lapsikylän lapset olivat esimerkiksi kouluissaan.

SOS-lapsikylävanhempien asema muistuttaa paljolti seurakuntatyöntekijöiden asemaa, jossa työpäivien määrästä on säädetty virkaehtosopimuksessa, työnantaja päättää työ-, vapaa- ja vuosilomapäivät ja työntekijät voivat poistua työpaikaltaan, kun määrättyjä virkatehtäviä ei ole.

Korkein oikeus katsoi tarpeelliseksi pyytää SOS-lapsikylävanhempien asiaan ennakkoratkaisua Euroopan unionin tuomioistuimelta. EUT nosti esiin kolme pointtia:

1. Vuosittaisesta työpäivien määrästä oli sovittu työsuopimuksessa, joten työntekijät eivät voineet päättää työpäiviensä määrästä itse.
2. Se, että työntekijä saattoi poistua työpaikaltaan joinakin aikoina, mutta ei kaikkina, tarkoitti, että työntekijä saattoi päättää päivittäisestä työajasta vain osittain, ei kokonaan.
3. Työnantaja ei kyennyt osoittamaan, miksi työntekijöiden työaikaa ei olisi voitu valvoa.

EUT:n tulkinta työaika-autonomiasta oli erittäin tiukka. Jokainen näistä perusteista yksinäänkin riitti siihen, että SOS-lapsikylävanhempien sijaisilla ei voitu katsoa olevan työaika-autonomiia. EUT:n mukaan työntekijällä on oltava täysi vapaus päättää siitä, minä päivinä ja kuinka pitkän ajan hän työskentelee. Mikäli tällaista vapautta ei ole, hän ei voi olla työaikasääntelyn ulkopuolella vaan häneen tulee soveltaa työaikalakia. X

**Seurakunnissa
ns. keskijohto
kuuluu työajan
piiriin kaikissa
tapauksissa.**

MERJA LAAKSAMO
PÄÄTOIMITTAJA

Vieläkö kaste kantaa?

Kasteiden määrän väheneminen vuosi vuodelta huolestuttaa. Asia liittyy kirkon jäsenmäärän vähenemiseen, mutta tutkimusten mukaan myös kirkkoon kuuluvat vanhemmat jättävät toisinaan lapsensa kastamatta. Lapsille halutaan antaa mahdollisuus itse valita katsomuksensa, mikä tuntuu merkilliseltä, kun vanhemmat kuitenkin muissa asioissa opettavat lapsilleen perusasiat elämässä tarvittavien päästösten tueksi.

Suomen tilanne on toistaiseksi paras Pohjoismaissa. Vuonna 2017 syntyneistä lapsista Suomessa kastettiin 67,1 %, kun luvut naapurimaissa olivat paljon huolestuttavammat: Tanskassa 59,5 %, Norjassa 53,5 % ja Ruotsissa 42,4 %.

Kirkkohallitus on toteuttanut vuodesta 2018 alkaen Kaste ja kummius -hanketta, joka jatkuu vielä tämän vuoden ajan. Hankkeen tavoitteena on turvata kasteen asema suomalaisten perheiden elämässä. Hanke tukee, koordinoi ja kokoaa kasteeseen ja kummiuteen liittyvää kehittämistyötä ja viestintää.

Vuoden ensimmäisen Cruxin teemana on kaste ja kummius. Kasteen teologiaa pohdiskelee Arto Köykkä, jolla on takanaan kunnioitettava määrä kasteita pitkän pappisuransa aikana. Henri Järvinen tarkastelee kastetta ja kastamatta jättämistä tutkimusten, tilastojen ja Katekismuksen valossa. Kanttorin näkökulman kasteeseen tuo Ari Stenman.

Kasteen toimittamiseen vaikuttaa myös uusi etu- ja sukunimilaki, joka tuli voimaan reilu

vuosi sitten. Emilia Launonen kertoo, millaisia vaikutuksia uudella lailla on papin työhön.

Kaste ja kummius -hanketta lähestytään artikkeleissa muutamista näkökulmista. Anna-Kaisa Inkala käsittelee rukousten kieltä kirkollisissa toimituksissa. Hän on jäsenenä työryhmässä, joka työstää uusia rukouksia kirkollisiin toimituksiin. Kasteen eksorkismista kirjoittaa Terhi Paananen. Jari Pulkkinen nostaa artikkelissaan esille näkökulmia kummien odotuksista ja kirkon mahdollisuuksista tukea kummin ja kummilapsen välistä ystävyyttä. Suuren suosion saavuttaneesta kummipäivästä kirjoittaa Laura Leipakka.

Tästä lehdestä saamme lukea myös kolmen naispuolisen piispan ajatuksia. Päivi Helén ja Kaisa Iso-Herttua ovat haastatelleet Irja Askolaa, Kaisamari Hintikkaa ja Tuulikki Koivun Bylundia. Kolmen piispan ensimmäisessä yhteisessä kohtaamisessa oli historian havinaa, mutta katse on eteenpäin.

Luottamusmiehiä Valtteri Virtaa ja Heljä Linnaa on haastatellut Ilari Huhtasalo. Luottamusmiesten työ ei välttämättä näy jokapäiväisessä toiminnassa, mutta sillä on suuri vaikutus henkilöstön asemaan. Ajankohtaisista asioista nyt ovat käsillä Vuoden Kanttorin ja Vuoden papin ehdottaminen. Samoin sekä Kanttori-urkuriliiton että Pappisliiton apurahat ovat haettavana.

Opiskelijoita ja muita kesätyöntekijöitä ilahduttaa Kesätyöntekijän pikkujättiläinen, joka tarjoaa tuhdin tietopaketin kesäksi työllistyneille. ✕

Viestikapula vaihtui AKIn toimistossa 16.1., kun Juuso Sikiö (oik.) aloitti AKIn asiantuntijana Vesa Engströmin jäätyä perhevapaalle.

Juuso Sikiö AKIn asiantuntijaksi

TEOLOGIAN MAISTERI, pastori **Juuso Sikiö** on aloittanut AKI r.y:n asiantuntijan sijaisena 16.1. Sikiö sijaistaa tämän vuoden loppuun perhevapaalle jäänyttä **Vesa Engströmiä**.

”Tulen liittoon suoraan kentältä seurakuntapastorin työstä. Minut on vihitty papiksi viime helatorstaina Kuopiossa. Olen tuoreeltaan saanut kokea, miten teologian maisteri hakeutuu kirkkoon töihin, miten ordinaatiokoulutus toimii ja millaista on aloittaa tuoreena pappina täysin tuntemattomalla paikkakunnalla”, Sikiö kertoo. Sikiön vastuualueena ovat koulutus-

politiikka, teologian opiskelijatyö, palvelussuhdeasiat ja Teologiliiton hallinto.

Sikiö on valmistunut teologian maisteriksi Itä-Suomen yliopistosta, lisäksi hänellä on uskonnon ja psykologian aineenopettajan pätevyys. Järjestökokemusta Sikiö on kerryttänyt toimimalla erilaisissa luottamustoimissa Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunta ISYYssä, Pappisliiton opiskelijatoimikunnassa, Akavan opiskelijoiden valtuuskunnassa, Joensuun teologien ainejärjestö Fides Ostiensis ry:ssä ja Joensuun seurakuntayhtymän erilaisissa luottamuselimissä.

”Odotan innolla mahdollisuutta yhdistää asiantuntijan työssä seurakuntapastorin käytännön kokemusta, aineenopettajan koulutuksen tuomaa pedagogista osaamistani ja järjestöissä oppimaani tapaa toimia asiantuntija-organisaatiossa.”

Sikiö osallistui heti 23.1. järjestettyyn työnhakuvalmennukseen Joensuussa kouluttajana Vesa Engströmin kanssa. Koulutuksessa käsiteltiin muun muassa työnhakua, ansioluettelon tekemistä, miten pärjätä työhaastattelussa, työttömyysetuuksia ja työnhakijan oikeusturvaa.

Vaikeimman kautta vai neuvotellen ja sopien?

Lakko voi kuulostaa sopimattomalta toimintatavalta kirkon töissä. Toisaalta työntekijöiden kuulee sanoittavan, että se olisi vihdoin mahdollisuus näyttää työnantajalle ärtymyksensä keinoista työn tekemisen ehdoista. Mihin tahansa työhön liittyvään harmistukseen lakko ei ole väline, niiden ratkaisemiseen on muita paikallisia keinoja. Kyse on liitoille annetusta lain suomasta oikeudesta käyttää joukkovoimaa lukkiutuneiden sopimusneuvotteluiden vauhdittamiseksi.

VIRKA- JA työehtosopimusneuvottelut on kirkon sektorilla käynnissä. Tammikuussa sekä Kirkon työmarkkinalaitos että työntekijäliitot kertoivat toisilleen yleiset neuvottelutavoitteensa, joskus nämä tavoitteet ovat aluksi niin etäällä toisistaan kuin itä on lännestä. Neuvotteluja käydään pitkälle kevääseen. Tämän vuoden neuvotteluja kuvataan yleisesti ja myös kirkon sektorilla poikkeuksellisen vaativiksi, onhan keskusteluissa Kiky-tunnit, työaikakysymykset, palkankorotukset ja muut tekstivoitteen. Mikä neuvoksi, jos työntekijäpuoli neuvottelujen jälkeenkin näkee, että työnantajan ehdotuksia ei kerta kaikkiaan voi hyväksyä ja neuvottelut ovat ajautuneet umpikujaan? Lakko?

Kukaan ei lakkoile ilkeyttään

Onko lakko kuin muumilaakson Mörkö, joka jäädyttää kaiken mihin koskee? Tältä ainakin vaikuttaa, kun katsoo lakonuhan alla työnantajapuolen kommentointia, jossa mahdollisen lakon seuraukset lasketaan aina yläkanttiin. Kertooko työtaistelun voimasta jotain se myllytys, jolla lakkoa demonisoidaan? Lakko on työntekijöiden laillinen ja voimakas keino vaikuttaa lukkiutuneeseen neuvottelutilanteeseen. Tietenkin lakolla on taloudellisia vaikutuksia ja palvelutason heikennyksiä yrityksille ja julkiselle

sektorille. Se olisi erityisesti kirkolle myös mainehäviö ja viesti neuvottelu- sekä työolosuhteista. Mikä olisi vaihtoehtoinen painostuskeino? Pidätetäänkö porukalla hengitystä, kunnes työnantaja muuttaa mielensä? Lakko on äärikeino, joka on mahdollinen vain sopimuksettomana aikana. Se on työntekijöiden puolustustoimenpide, jos neuvottelun ei olla päästy hyväksyttävissä olevaan neuvotteluratkaisuun. Lakko ei ole hyökkäysase, sillä huomennakin neuvotellaan.

Mahdollinen lakko voi koskea eri työntekijäryhmiä tai työnantajajaksikköjä tai tiettyjä avainryhmiä. Lakon pituus voi olla yhden päivän, kuten vuoden 2018 yliopistolakkossa, tai pidempään. Jos kirkon sektorilla uhkaa lakko, tiedotetaan siitä lakon piiriin kuuluville jäsenille sekä kerrotaan lakon syistä, käytännön järjestelyistä ja aikataulusta. Lakko ei tule kenellekään yllätyksenä. Lakon ajalta liitot maksavat lakkoavustusta.

Vahva tuki jäseniltä

Akavan kirkon sektorin liitot kysyvät vuoden 2019 puolella jäsentensä mielipiteitä työtaistelutoimiin osallistumisesta ja lakkovalmiudesta. Kyselyn perusteella jäsenet eivät pitäneet lakkoa mahdottomana asiana ja työtaistelutoimenpiteille tuli vahva tuki. JUKOn kirkon neuvottelukunta on asettanut

keskuslakkotoimikunnan, jonka tehtävänä on ollut valmistella mahdollisia työtaistelutoimenpiteitä ja JUKOn Kirkon neuvottelukunnan hyväksymän lakko-ohjeistuksen. Samanlaisia valmisteluja on tehty myös JUKOn kunta-, valtio- ja yliopistosektorilla. Lakkoon ei kukaan pyri, mutta siihen on oltava valmius, jos tilanne niin vaatii.

Ensisijainen tarkoitus on aina päästä neuvotteluratkaisuun neuvotellen ja sopien. Toisin kuin usein halutaan väittää, ammattiliitot tuntevat vastuunsa varsin hyvin. Tästä viestivät myös varsin maltilliset ensimmäiset neuvotteluratkaisut teknologiateollisuuden puolella, joissa turvattiin lähinnä ostovoiman suotuista kehitystä. Työehtosopimuksessa osapuolet sitoutuvat yhdessä sovittuihin ehtoihin ja sen voimassa olon aikaiseen työrauhaan. JUKOn neuvottelutoimintaa kuvaavat hyvin hashtagit #neuvotellen ja #sopien.

Tiina Laine

Toiminnanjohtaja
Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Lakkoa ja työtaistelutoimenpiteitä avaavia kirjoituksia on aikaisemmin julkaistu Dinossa 4/2018 ja 2/2019 sekä Cruxissa 3/2018 ja 3/2019. Tämä on sarjan kolmas ja viimeinen artikkeli.

Ilmoittaudu Pohjoismaiseen Kirkkomusiikkisymposiumiin

ILMOITTAUTUMINEN symposiumiin avautui **tammikuussa 2020**.

Osallistumismaksu on 280 euroa 31.5.2020 asti, maksu kattaa koko symposiumohjelman. Osallistujat vastaavat itse majoitus- ja ruokailukustannuksistaan. Kesäkuun 1. päivästä lähtien viimeiseen ilmoittautumispäivään **15.8.2020 asti, maksu on 310 euroa**.

Ilmoittautuminen tapahtuu symposiumin kotisivujen www.nks2020.fi kautta.

Arviolta 700 pohjoismaista kirkkomusiikin ammattilaista koontuu Helsinkiin neljäksi päiväksi **10.–13.9.2020** osallistuakseen Pohjoismaiseen Kirkkomusiikki-symposiumiin.

Symposiumin ohjelma tarjoaa laajan katsauksen pohjoismaiseen kirkkomusiikkiin. Symposiumissa vierailee mm. neljä korkeatasoista kuoroa pohjoismaisista naapurimaistamme. Suomalaisen osuus on kattava otos maamme laajasta

kirkkomusiikkitarjonnasta. Takuuvarmasti jokaiselle löytyy jotakin.

Tervetuloa sympaattiseen symposiumiin kauniiseen Helsinkiimme!

mycket representativt för vårt lands omfattande kyrkomusikutbud. Det kommer garanterat att finnas något för envar.

Välkommen till ett sympatiskt symposium i vårt vackra Helsingfors!

Anmäla dig till Nordiskt Kyrkomusiksymposium

ANMÄLAN TILL SYMPOSIET

öppnades i **januari 2020**. **Delta-garavgiften är 280 euro fram till 31.5.2020** och priset inkluderar hela symposieprogrammet. Delta-garna svarar själva för kostnader för mat och uppehälle. Från 1 juni fram till sista anmälningsdagen **den 15.8.2020 är priset 310 euro**. Du kan anmäla dig till symposiet på symposiets hemsida www.nks2020.fi

I september 2020 samlas uppskattningsvis 700 professionella kyrkomusiker från hela Norden i Helsingfors för att under fyra dagar ta del av det Nordiska Kyrkomusiksymposiet. Programmet för symposiet den 10-13.9.2020 bjuder på ett brett utbud nordisk kyrkomusik. Symposiet gästas av bl a fyra högklassiga körer från våra nordiska grannländer och det inhemska utbudet kommer att vara

SALLIKAA LASTEN TULLA!

Kirkkojemme kristillinen kasvatus

IVX Suomalais-ugrilainen pappeinkokous kesäkuussa Järvenpäässä

14. SUOMALAIS-UGRILAINEN

pappeinkokous järjestetään Järvenpään seurakuntaopistolla **24.–27.6.2020** otsikolla Sallikaa lasten tulla. Teemana on kristillinen kasvatus. Pappisliitolla on 15 henkilön osallistumiskiintiö kokoukseen. Kokouksessa keskustellaan erityisesti kirkkojen lapsi- ja nuorisotyön käytänteistä, haasteista ja mahdollisuuksista. Piispojen johtamissa kirkkojen delegaatioissa on mukana paitsi pappeja ja teologeja myös

muita kasvatuksen ammattilaisia ja asiantuntijoita. Suomen ev.lut. kirkon delegaatiota johtaa piispa **Seppo Häkkinen**. Kokouksen avaa arkkipiispa **Tapio Luoma**.

Ohjelma alkaa ke 24.6 klo 15 alkavalla messulla. Kokouksen ohjelmassa on mm. key note -luento, eri kirkkojen alustuksia ja lapsi- ja nuorisotyön esittelyä, pienryhmätyöskentelyä sekä opastettu vierailu Aino ja Jean Sibeliuksen kotimuseo Ainoalaan. Lauantaina

27.6. kokous avautuu vieraille suomalaisista ystävyysseurakunnista. Kokous päättyy klo 13 alkavaan lounaaseen. Tämän jälkeen ulkomaiset vieraat jalkautuvat vierailuille paikallisseurakuntiin sunnuntaihin saakka.

Kokouksen kustannukset

(majoitus ja ruokailut) ke-la sekä Ainolan sisäänpääsymaksu ovat n. 330 €. Ilmoittautuminen alkaa AKIn kotisivujen lomakkeella to 12.3.

Kirkkomusiikki on jokaisen kanttorin lehti

KIRKKOMUSIIKKI ON monille kanttoreille hyvin tuttu, toisille ihan vieras lehti. Kirkkomusiikkiliiton toiminnanjohtaja **Jonna Aakkula** on ollut Kirkkomusiikki-lehden päätoimittaja vuodesta 2019 alkaen. Mikä lehti on kyseessä?

"Kirkkomusiikki on kirkkomusiikkiasioiden oma aikakauslehti. Viime vuosien aikana lehti on uudistunut reippaasti ja palaute on ollut positiivista. Lehdellä on myös harvinaisen kunniakas historia: Se on maamme vanhin edelleen julkaistava musiikkilehti ilmestyttyään vuodesta 1925 alkaen."

Lehden lukijakunta on kahtalainen. Lehti on kanttorien ammatti-lehti. Noin tuhannen kanttorin lisäksi maassamme on kymmeniä tuhansia kirkkomusiikkiharrastajia, ja lehteä tehdäänkin myös heille.

"Lehden arvo on siinä, että se esittelee onnistumisia ja oivalluksia kirkkomusiikin saralta. Niistä voi saada ideoita oman seurakunnan musiikkitoimintaan

tai ihan vaan hyvää mieltä. Kirkkomusiikki on sellainen lehti, jossa ei oikeastaan ole huonoja uutisia."

Ajatuksena on, että hyvät jutut kiinnostavat yhtäläisesti ammattilaisia ja harrastajia. Lehden teemoilla vastataan ajankohtaisiin haasteisiin. Viime vuoden lehtien teemoina olivat gospel (1/2019), urut (2/2019), kirkkomusiikkityön monipuolisuus ja hoivamusiikki (3/2019) sekä monikulttuurinen kirkkomusiikki (4/2019).

"Esimerkiksi urkunumerossa tuotiin esille sitä näkymätöntä työtä, jota kanttorit tekevät huoltaessaan soitinta. Lisäksi etsittiin vastausta siihen, mikä on urkujen arvo. Tämä lehti lähetettiin muuten kaikkien suomenkielisten seurakuntien kirkkoherroille ja talousvastaaville ajatuksella, että johtoportaassa ja siellä missä raha jaetaan, ymmärrettäisiin myös paremmin urkujen ja kanttorin monipuolisen ammattitaidon arvoa."

Vuoden 2020 Kirkkomusiikki-

lehdissä etsitään vastauksia muun muassa siihen, miten virittää omaan seurakuntaan aktiivista lapsikuoro-toimintaa, jaetaan monipuolista inspiaraatiota jumalanpalvelusmusiikin toteuttamiseen ja tutkaillaan kanttorien urapolkuja.

"Kanttorit tekevät samaa työtä eri tavalla varioiden sadoissa seurakunnissa maassamme. Jokaisen ei tarvitse keksiä pyörää uudestaan. Kyllä minun mielestäni ihan jokaisen kanttorin kannattaa lukea Kirkkomusiikki-lehteä."

Kirkkomusiikki-lehden voi tilata paperilehtenä tai lukea maksullisena digilehtenä verkossa. Viime vuoden alusta alkaen myös aiemmin ilmestyneet lehdet voi ostaa itselleen luettavaksi digilehtenä.

Paperilehden tilaukset:

skml@skml.fi

p. 050 336 5396

Lehden hinta on 30 €/vuosi.

Digilehti:

www.lehtiluukku.fi/lehdet/

kirkkomusiikki/

16 €/vuosi tai 4 €/lehti

TUNNUSTUKSEN TUNTUMASSA

Pappisliiton opintomatka Saksaan, Itävaltaan, Sveitsiin ja Italiaan 21.–27.9.2020

TUNNUSTUKSEN TUNTUMASSA: matka luterilaisen, reformoidun, hussilaisen ja katolisen tunnustuksen juurille. Kohteina ovat mm.

- Augsburgin tuomiokirkko ja sen yhteydessä oleva piispanpalatsi
- Pyhän Annan kirkko, Lutherin raput, Bertolt Brechtin kotimuseo ja Fugger-suvun köyhäintalo (Fuggerei) Augsburgissa
- Jan Hus -museo, Hussin messauspaikka Konstanzissa (Saksan ja Sveitsin rajalla)
- Frauenkirche sekä reformaattorien talo Zürichissä
- Italiassa Brixenin (Bressanone) keskiaikainen keskusta ja katedraali
- Trenton konsiilin paikat, mm. Duomo, Maria Magdalenan kirkko

Matkanjohtajina toimivat kirkkohistorian dosentti, pastori **Esko M. Laine** ja apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**. Matkan hinnaksi muodostuu n. 1 500 euroa, johon on mahdollista saada Pappisliiton 500 euron matka-apuraha. Matka-apurahan voi saada kuuden täyden vuoden välein, ja tälle matkalle apuraha myönnetään korotettuna. Matkalle voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. **Ilmoittautuminen matkalle alkaa 16.3.** Ilmoittautumislinkki löytyy kotisivuilta www.akiliitot.fi/pappisliitto.

Naisteologit r.y. –
Kvinnliga teologer r.f.

VUOSIKOKOUS

MA 16.3.2020 KLO 12

Helsingin seurakuntayhtymä,
Kolmas linja 22 B, 00530 Helsinki.
Ilmoittautuminen ala-aulan
vahtimestarille.

Kokouksessa esillä sään-
tömääräisten asioiden lisäksi
yhdistyksen nimi ja rooli sekä
arkiston edelleen järjestäminen.
Ennen kokousta mahdollisuus
omakustanteiseen lounaaseen
klo 11 (2. kerros).

Olet lämpimästi tervetullut!
Naisteologit r.y:n hallitus

Lähijohtajakoulutus 26.3.2020 Pasilassa

AKIN LÄHIJOHTAJAKOULUTUS
järjestetään Akavatalolla Helsingin Pasilassa 26.3. klo 10–16.

Aamupäivällä klo 10–12 on osio Lähijohtajan rooli psykososiaalisen kuormituksen hallinnassa, jonka ohjaa asiantuntija, TtM **Sara Simberg** Työturvallisuuskeskuksesta. Iltapäivällä paneudutaan ajankohtaisasioihin.

Lisätietoa ja ilmoittautumislinkki AKin tapahtumakalenterissa.

Veroehdotus on tulossa

TARKASTA, että jäsenmaksusi on merkitty oikein veroehdotukseen! Ammattijärjestön jäsenmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen.

Ehdota Vuoden pappia 2020!

ON AIKA MIETTIÄ Vuoden pappi 2020 -ehdokkaista. Kuka kollegoista olisi kunnostautunut jollakin erityisellä työsaralla, mikä olisi syytä huomioda? Vuoden pappia voivat ehdottaa liiton alaosastot, opiskelijajärjestöt, hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä vähintään kolme liiton jäsentä yhdessä.

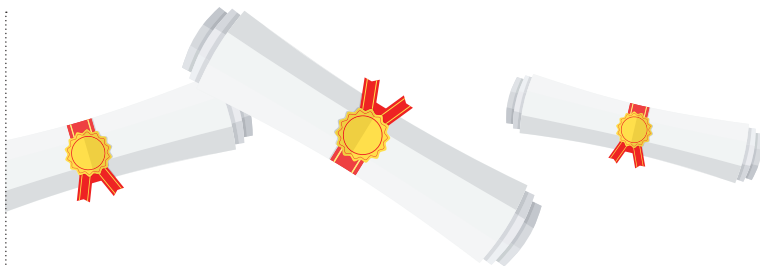
Tänä vuonna liiton yksittäisillä jäsenillä on ensimmäistä kertaa mahdollisuus ehdottaa Vuoden pappia. Hallitus päätti tammikuun kokouksessa, että vähintään kolme liiton jäsentä voivat yhdessä tehdä ehdotuksen Vuoden papiksi.

Vuoden pappi -ehdotukset perusteluineen lähetetään **31.5.2019 mennessä** kotisivujen lomakkeella (akiliitot.fi / Lomakkeet / Lomake Vuoden papin ehdottamista varten).

Vuoden pappi 2020 julkistetaan Pappisliiton valtuuston iltatilaisuudessa **16.11.2019**.

Vuoden Kanttori 2020

VUODEN KANTTORI 2020 julkistetaan NKS2020-symposiumin karonkassa la **12.9.2020** Helsingissä. Alaosastoja pyydetään nimeämään ehdokkaansa Vuoden Kanttoriksi 2020 ja lähettämään ehdokkaansa tiedot liiton toimistoon viimeistään **15.5.2020**. Muistatthan varmistaa ehdokkaaltanne, että hän pääsee, mahdollisen valinnan osuessa omalle kohdalleen, itse paikalle Helsinkiin la 12.9.2020.

Kanttori-urkuriliiton stipendit jaossa

SUOMEN KANTTORI-URKURI-LIITOLLA on stipendirahasto, joka on perustettu liiton 75-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1982. Stipendejä voidaan myöntää liiton jäsenille liiton toimialaan liittyvään tutkimus- ja opiskelutoimintaan sekä opintomatkoihin.

Stipendihakemukset osoitetaan hallitukselle. Mahdolliset liitteet voit toimittaa osoitteella toimisto@akiliitot.fi. Stipendien **hakuaika päättyy vuosittain maaliskuun loppuun mennessä**. Hallitus käsittelee stipendianomuksia kevään kokouksessaan hakuajan päättymisen jälkeen. Hallitus päättää hakemusten perusteella stipendien saajista.

Hakemuksesta on käytävä ilmi stipendin käyttötarkoitus, anottava summa, muut samaan tarkoitukseen anotut/saadut apurahat sekä pankkiyhteys, johon mahdollinen stipendi maksetaan.

Kanttori-urkuriliiton ja AKIn järjestämille opintomatkoihin jäsenet voivat saada 200 euron suuruisen stipendin. Tämä opintomatkastipendi ei edellytä erillistä hakemusta, vaan se vähennetään matkan hinnasta.

Samalle henkilölle stipendi voidaan myöntää kuuden täyden vuoden välein. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2020 stipendin voi saada uudelleen, jos ei ole saanut stipendiä vuoden 2013 jälkeen.

Papiston päivät 2021 Seinäjoen Framilla

SEURAAVAT VALTAKUNNALLISET Papiston päivät järjestetään Seinäjoen Framilla **6.–7.10.2021**. Iltajuhlan tapahtumapaikkana on Rytmikorjaamo. Päivät järjestetään 13. kerran.

Aiemmin Papiston päivät järjestettiin joka toinen vuosi. Rytmiiin tuli poikkeus vuonna 2018, jolloin Pappisliiton 100-vuotisjuhlia valmisteltiin neljä vuotta

vuoden 2014 Jyväskylän päivien jälkeen. Helsingissä pidetyistä 100-vuotisjuhlapäivistä tulee kuluneeksi kolme vuotta syksyllä 2021.

Papiston päivät ovat ainoa koko maan papistoa yhdistävä kollegiaalinen koulutustapahtuma. Merkitse päivät jo kalenteriisi ja ilmoita ne syksyn koulutussuunnitelmaan!

Pappisliiton apurahaa haettavana 12 000 euroa

PAPPISLIITON HALLITUS julistaa haettavaksi apurahoja liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 12 000 euroa. Apurahat

jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset tutkimukset. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaa. Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen tekemiseen (esimerkiksi lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esimerkiksi ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan tai kirkon toimintaa tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteel-

listä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä. Apurahaa ei myönnetä täydennyskoulutukseen, esim. johtamistutkimto tai terapeuttikoulutukset.

Apurahoja haetaan kotisivujen lomakkeella **30.5.2020 mennessä**. Hallitus päättää apurahojen myöntämisestä 8.9.2020. Apurahojen käyttämisen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämisvuosi mukaan luettuna (v. 2020–2022). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahalomake löytyy Pappisliiton kotisivuilta kohdasta apurahat (www.akiliitot.fi/pappisliitto). Lisätietoja antaa tarvittaessa AKIn apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**, merja.laaksamo@akiliitot.fi, puh. 09 4270 1506.

Kun toimituksen liturginen kieli törmää ihmisten arjen kanssa

Atte Airaksinen 2/2020

ULLA RUUSUKALLIO
PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA
ulla.ruusukallio@evl.fi

Olet turvamme polvesta polveen

Lapsuuden kotia äidin kuoleman jälkeen tyhjentäessä ehtii miettiä monenlaista. Käsien läpi kulkee paitsi omaa henkilöhistoriaa ja muistoja myös vanhempien elämänvaiheisiin ja suvun historiaan liittyviä asioita.

Sekä isäni että äitini olivat monen muun sota-ajan lapsen tavoin kaiken säästäjiä ja talteen laittajia. Isän jäämistöstä löytyi muistiinpanoja aliupseerikoulusta ja teknillisestä opistosta vuodesta 1946 alkaen. Kaikki hänet vähät koulutodistuksensa löytyivät siistinä nippuna kirjekuoresta ja toisesta löytyivät saadut ansiomerkit. Miksi jälkimäiset eivät koskaan olleet esillä? Löytyi kirjeenvaihtoa ja muistoja menetetystä kodista rajantakaisessa Karjalassa. Äiti puolestaan oli tallettanut saamiaan kirjoja 1950-luvulta alkaen sekä monia minun ja lasteni tekemiä piirustuksia ja askarteluja. Molemmilta löytyivät kalenterit alkaen 1960-luvulta. Kätköistä paljastuivat isän tekemät ensimmäiset hahmotelmat vuonna 1967 valmistuneesta kesämökistä sekä mökin lopulliset piirustukset. Tallessa olivat myös moniin luottamustoimiin liittyneet kokouspaperit ja kuoron laulunotit.

Isä kuoli jo yhdeksän vuotta sitten, nyt edessä on äidin hautaan siunaaminen. Toimi-

tanko hautaan siunaamisen itse vai annanko tilaisuuden jonkun kollegan tehtäväksi? Tiedän, että tässä suhteessa meitä pappeja on useampaa koulukuntaa. Itse olen vihkinyt ystäviä ja toiminut perhepappina aikanaan nuorisotyöntekijänä nuorisotyössä tutuksi tulleille jo aikuisiksi varttuneille nuorille. Oman suvun suhteen minulle on kuin luonnostaan syntynyt linja: sukulaisille voin toimia pappina, mutta perhepiirissä olen halunnut kokea ainutlaatuiset hetket tyttä-

renä. Tulevaisuudessa – jos Jumala suo – omien lasten vihkitilaisuuksissa ja lasten lasten kasteissa haluan niin ikään olla paikalla äitinä ja mammana. Ellei mieli ajan oloon muutu.

Vanhempien jäämistön läpikäyminen työn rinnalla on kaikkien hoidettavien asioiden ohella ja omien tun-

teiden keskellä yllättävän uuvuttavaa. Muistojen ja vanhempien eletyn elämän keskellä sitä tietää olevansa pyhän äärellä. Samalla ratkaisuja pitää jokaisen esineen ja muiston kohdalla tehdä hyvin nopeassa tahdissa: säästänkö vai heitänkö menemään? Jos säästän, mihin kaikki säästöön jäävä mahtuu ja kuka niitä vuorollaan taas perkaa? Jos heitän pois, kadunko jälkikätehen? Oman työstämisen vaatii sekin havainto, että olen nyt oman perheeni vanhin, rivissä seuraava. ✕

Muistojen ja
vanhempien eletyn
elämän keskellä
sitä tietää olevansa
pyhän äärellä.

Lomarahan vaihtaminen vapaaksi

Olen harkinnut palkattoman virkavapaan hakemista vuosilomani jatkoksi, mutta muistinkin nyt, että voisin varmaan vaihtaa lomarahani vapaaksi. Onko minulla siihen oikeus ja kuinka se oikeastaan tapahtuu? Olen virkasuhteessa seurakunnassa ja minulla on täysi lomaoikeus.

LOMARAHAA EI OLE LAKISÄÄTEINEN, ja sitä koskevat määräykset löytyvätkin Kirkon virka- ja työehtosopimuksen (KirVES-TES) vuosilomaa koskevasta IV osasta.

Lomarahan vaihtamisesta vapaaseen sovitaan työnantajan kanssa, tämä koskee niin virka- kuin työsuhteisiakin. Kuten aina sopimisen varaisissa asioissa, ehdotonta oikeutta lomarahan vaihtamiseen ei siis ole, mutta tässäkin asiassa työnantajan tulee toimia oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Sopimus tulee tehdä kyseisen lomarahan maksuvuoden huhtikuun loppuun mennessä, eli tänä vuonna maksettavan lomarahan osalta sopimus tulee tehdä 30.4.2020 mennessä.

Lomarahavapaa annetaan lomarahan maksuvuoden tai sitä seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos siis haluat lomarahavapaan vuosilomasi jatkoksi, kannattaa tietysti hyvissä ajoin selvittää, onnistuuko tämä, ja sopia myös samalla vuosiloman ajankohdasta. Työnantajan tulee varata viranhaltijalle/työntekijälle tilaisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta ennen sen määräämistä, mutta määräysvalta asiasta on aina viime kädessä työnantajalla. Lomarahavapaa-

päivät annetaan samalla tavoin kuin vuosilomapäivät eli lomarahavapaapäiviä kuluu kalenteriviikon aikana enintään viisi.

Kuinka lomараha sitten käytännössä muutetaan vapaaksi? Viranhaltijalle ja kuukausipalkkaiselle työntekijälle myönnetään palkallista vapaata siten, että kutakin lomarahavapaapäivää kohden lomarahasta vähennetään 1/21 osa kuukausipalkasta (4,76 %). Vastaavasti tuntipalkkaisen osalta kutakin lomarahavapaapäivää kohden vähennetään yksi päiväpalkka. Jos kuukausipalkkasi olisi esimerkiksi 2 700 euroa, olisi täyden lomaoikeuden mukainen lomараha (6 %) 1 944 euroa. Tämä olisi siis mahdollista vaihtaa 15 lomarahavapaapäiväksi ($1\,944 : 128,52 = 15,13$), koska yhden lomarahavapaapäivän hinta on 128,52 euroa ($2\,700 \times 4,76\%$). Jos lomarahaa vaihdetaan vähemmän, loput annetaan tietysti edelleen rahana.

Lomarahavapaapäivät rinnastuvat työssäolopäiviin. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että vapaan ajalta maksetaan varsinainen palkka ja vapaan ajalta kertyy normaaliin tapaan uutta vuosilomaa.

Lähetä oma kysymyksesi osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi.

Vaappuvia ajatuksia kasteen teologiasta

Kansan syvissä riveissä elää ajatus, että kaste on ennen muuta nimenantotilaisuus. Papit ajattelevat toisin, mutta sakramenttiopin salaisuuksia on vaikea kääntää ristiäisten kielelle. Kasteen syvin merkitys on kuin perhosen siipi: kun siitä ottaa kiinni ja sitä oikein konkretisoi, se siinä samassa särkyy.

ARTO KÖYKKÄ

TT, KAPPALAINEN,
PIRKKALAN SEURAKUNTA

Nuorena teologian opiskelijana omaksuin nopeasti sen ajatuksen, että kaste ei ole nimenantotilaisuus, vaan siinä tullaan seurakunnan jäseneksi ja Jumalan lapseksi. Kesäteologina muistin aina kirjoittutaa nämä ajatukset jossain muodossa rippikoululaisten vihkoon.

Reaalipappeuden käytännöt alkoivat kuitenkin nakertaa opetukseni uskottavuutta. Ensimmäisenä rupesi vaivaannuttamaan ajatus, että juuri kasteessa tultaisiin Jumalan lapseksi.

Jos ristiäisissä oli kastetun lapsen ohella toinenkin vauva, seitsemän viikkoa nuorempi, tuntui mahdottomalta, että vain toinen näistä lapsista oli Jumalan lapsi. Aloin pehmentää puheitani sanomalla, että kaste merkitsee liittymistä Kristuksen perheeseen. En ollut tyytyväinen tähänkään muotoiluun, koska se ei vain osunut.

Näistä varauksista huolimatta olen aina uskonut siihen, että kaste muuttaa oleellisesti ihmisen jumalasuhdetta. On kastettuja ihmisiä ja on kastamattomia, ja näillä ryhmillä on ero.

Jospa kaste on myös nimenantotilaisuus

Alkoi ilmetä ongelmia jopa sen opin kanssa, että kaste ei ole nimenantotilaisuus. Esittelin tätä ajatusta käydessäni kastettavan lapsen kotona ja mainitsin siitä kaste-

puheessani, mutta selityksistäni huolimatta sain kuulla ristimisen jälkeen, että ”nyt se vauva sai nimen”. Huokaisin turhautuneena, kun ne eivät lainkaan ymmärtäneet, mitä tärkeää olin juuri sanonut. Sittemmin ärtymys on vaihtunut itse-

Pappina tarkoitan kasteella kirkkoon liittymistä, mutta kansa uskoo nimen antamiseen.

ironiaan. Olen vain hymyillyt ja sanonut itselleni, että selitä sinä pappi mitä selität ja kansa uskoo mitä uskoo. Se on tasapeli.

Pappina tarkoitan kasteella kirkkoon liittymistä, mutta kansa uskoo nimen antamiseen. Jos tutkitaan dogmatiikan oppikirjoja, epäilemättä minä olen oikeassa, mutta elämässä on muitakin oppikirjoja. Tai onko tässä mitään ongelmaa? Jumalahan lopulta ratkaisee, kumman tekemä maali hyväksytään vai hyväksytäänkö molemmat.

Eikä nimi ole lainkaan turha asia. Olihan Jeesuksenkin alkuvaiheissa tärkeää, että hän sai juuri sen nimen, joka hänelle kuului. Nimen mukana vauvasta alkaa persoonaksi kasvaminen, ja kasteessa hän tulee nimeltä kutsutuksi taivasten valtakunnan kirjoihin. Nimen antaminen ei ole kastetapahtuman keskimäistä ydintä, mutta hyvin lähellä ydintä se on. Kastepöydälle ei välttämättä tarvita kynttilöitä, ei kukkia eikä Raamattua. Hätäkaste ei kumoudu sillä, että valkoista kaste-

mekkoa ei ollut saatavilla. Vain kaksi välttämätöntä ja kaikissa mahdollisissa tilanteissa edellytetävää ehtoa on olemassa: tarvitaan vettä ja tarvitaan nimi.

Ääneen lausuttu salaisuus ei ole salaisuus

Olen tutkinut kohtuullisessa määrin kasteen teologiaa. Esimerkiksi Eero Huovisen Fides infantium on hyvä kirja. Siitä voi oppia Lutherin ajatuksen, että kasteessa vastasyntyneet lapset saavat oman uskon. Ristiäisten keskellä tuo ajatus ei vain pälkähdä päähäni, tai ainakaan en saa sanotuksi sitä ääneen. Olen ollut dogman rakastaja ja mielelläni tuonut ikivanhoja, kirkon yhteisiä oppeja nykypäivään, mutta tässä kohdin en vain kykene.

Olen lohdutautunut sillä tosiasialla, että kaste on joka tapauksessa suuri salaisuus ja että tarkkaan määritelty salaisuus ei ole enää salaisuus. Kasteen syvin merkitys on kuin perhosen siipi: kun siitä ottaa kiinni, se siinä samassa särkyy. Sitä voi katsoa vain matkan päästä kuin unelmaa, joka on heti menotielä, kun siitä saa otteen.

Toisaalta sanoja tarvitaan juuri silloin, kun niitä ei ole. Tämä sanojen hakumatka voi olla juuri se perimmäinen totuus, koska Kristus on tie. Toisaalta ja toisaalta... tämä tekstini alkaa näyttää haparoivan ihmisen heilunnalta. Ja toisaalta, vaappuvin ajatuksin olen mennyt ristiäiskoteihin ja paljon lapsia olen kastanut ja kaikki ne Augustinuksen hengessä: sakramentin pätevyys ei riipu sen toimittajasta.

Joskus vaappuva esitys on tehokas. Koko urani vaikuttavin musiikkiesitys on ollut, kun muuan maajoukkuekiekkoilija halusi lapsensa ristiäisissä laulettavan ”Jeesus sinä itsekin olet ollut pieni”. Vaappuen hän veti sitä kuoroa kiekko-kaverinsa kanssa, mutta olen varma, että Taivaan Valtiaalle se laulu kelpasi. Hymyssä suin hän kuunteli sitä.

Ristiäisväki on tavoitettava monella tasolla

Tilastojen mukaan kasteen suosio on niksahnut alaspäin. Kun vuonna 2017 palasin kahden vuoden opintovapaalta, olin havaitsevinani, että uskontunnustus lausuttiin entistä vaimeammin. Tutkimukset kertovat siitä, että ratkaisu kastamisesta ja kastamatta jättämisestä tehdään hyvissä ajoin ennen kuin on ristiäisten aika, mutta pappi ei ole tuolloin näkyvillä.

Kasteen suosiota edistää parhaiten se, että ristiäiset koskettavat ihmisiä monitasoisesti. Pappi ei voi kaikkea, mutta hänellä on merkittävä osuus. Olen pyrkinyt vaihta-

maan muutaman sanan jokaisen ristiäisvieraan kanssa. Uskon, että tällä voidaan vaikuttaa siihen, mitä ihmiset ajattelevat juhlasta ajellesaan kotia kohden. Pelkkä mukavana oleminen ei kuitenkaan riitä papilta. On avattava elämän ja uskon syvyyksiä.

Ehkä ei ole ratkaiseva ongelma, etten ole osannut oikein kertoa, mitä nimenomaista kastehetkessä tapahtuu. Siihen ydinasian liepeille jää kuitenkin monenlaista tärkeää, jota esiin ottamalla voi saada ihmiset tuntemaan, että ristiäiset kannatti järjestää ja niihin kannatti tulla. Toivoakseni tästä isosta kokonaisuudesta kehkeytyy kastamisen tarve ja syy. Olen keskittynyt kolmeen aiheeseen, kiitollisuuteen, suojeluksen pyytämiseen ja Jumalan armoon. – Eivätkä lyhyet rukoukset voi haitaksi olla.

Varsinkin esikoisen ristiäisissä sanon, että lapsen syntymä on yksi osavastaus elämän merkitystä koskevaan kysymykseen. Kun herää röntäsateiseen marraskuuhun ja parin metrin päässä tuhisee oma lapsi, mieleen ei tule kysymys, mahtaisiko elämällä olla tarkoitusta.

Monesti olen antanut vinkin, että joskus viidentoista vuoden kulluttua, lapsen aloitettua omat iltaretkensä kannattaa jättää eteiseen palamaan valo. Se sammutetaan vasta sitten, kun kaikki ovat kotona. Valo on todisteena siitä, että kotiin odotetaan ja sinne saa aina tulla, vaikka olisi vähän myöhässäkin. Sillä tavoin vanhemmat kumasti välittävät Jumalan armoa lapselleen. ✕

Kasteen syvin merkitys on kuin perhosen siipi: kun siitä ottaa kiinni, se siinä samassa särkyy.

Rukousten kieli etsii kristittyjä nykyajassa

Kirkollisten toimitusten kirjan rukoukset ovat olleet käytössä 20 vuotta. Sinä aikana ihmisten elämän ja kielen muutokset ovat olleet nopeita. On syntynyt tarve uusien rukousten kirjoittamiselle.

ANNA-KAISA INKALA

TT, PIISPAINKOKOUKSEN TEOLOGINEN
SIHTEERI, KIRKKOHALLITUS

Millaiset rukoukset puhuttelevat rukoilijaa?

Millainen on tämän päivän rukoilija? Tarve kirkollisten toimitusten kirjan rukousten uudistamiselle syntyi papistolta tulleista havainnoista, joiden mukaan rukoukset ovat etääntyneet tämän päivän ihmisten käyttämästä kielestä ja elämästä. Monet sanat ovat muuttuneet vierailiksi ja ilmaisut vaikeasti ymmärrettäviksi. Toimitusten kirjan tarjoamat useat vaihtoehdot rukouksille koetaan riittämättömiksi. Käytännössä tarvitaan valmiita rukouksia, joista voidaan valita tilanteeseen sopivimmat, sillä papeilla on vain rajalliset mahdollisuudet kirjoittaa itse uusia rukouksia. Eri-

tyinen tarve on sellaisille rukouksille, jotka sanoittavat ihmiselämän vaihtelevia tilanteita ja kokemuksia hengellisyydestä.

Kirkkohallituksessa päätettiin vastata tähän tarpeeseen käynnistämällä syksyllä 2018 työskentely kirkollisten toimitusten uusista rukouksista. Kirjoittajaryhmäämme kuuluvat **Pertti Arola**, **Timo-Matti Haapiainen**, **Anna-Kaisa Inkala**, **Pirjo Kantala**, **Anna-Mari Kaskinen** (pj.), **Terhi Paananen** (siht.), **Maria Siekkinen** ja **Timo Viitanen**. Työmme nojaa jumalanpalvelusuudistuksessa tehtyihin teologisiin linjauksiin (Käsikirjakomitean mietinnön perusteet 1997). Linjausten mukaan rukouksessa on tiivistetysti kyse kohtaamisesta Kolmiyhteisen

Anna-Kaisa Inkala, kertoo, että tarve kirkollisten toimitusten kirjan rukousten uudistamiselle syntyi papistolta tulleista havainnoista, joiden mukaan rukoukset ovat etäännyneet tämän päivän ihmisten käyttämästä kielestä ja elämästä.

Jumalan kanssa. Näköalan tulee laajentua yksilön elämästä yhteisöllisyyteen.

Uskonnollisen kielen erityispiirteitä

Rukouksissa käytetty kieli on uskonnollista kieltä. Uskonnolliselle kielelle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, mutta selvää on, että se poikkeaa muusta yleisesti käytetystä kielestä. Puhe näkymättömästä todellisuudesta ja Jumalasta suorastaan pakottaa käyttämään vertauksia ja metaforia. Ne tulevat ymmärretyiksi kirkollisessa käyttötilanteessa. Rukousten kielen, niin kuin ylipäänsä kirkossa käytetyn uskonnollisen kielen pää-

Rukousten kieli kutsuu yhteyteen ja tekee läsnäolijat osallisiksi.

lähteenä on Raamatun kieli. Sen vuoksi varsinkin kuvakielen ja metaforien ymmärtäminen vaatii ainakin jossain määrin Raamatun tuntemusta. Rukousten kielen uudistaminen voidaan nähdä osana laajempaa uskonnollisen kielen uudistamisen kokonaisuutta. Uutta virsirunoutta sisältää virsikirjan lisäviikko. Kirkkohallituksessa on parhaillaan meneillään myös työ-

kentely jumalanpalvelusten liturgian ja rukousten selkokielelle saamiseksi. Kysymykset rukousten kielen ja selkokielen kohdalla ovat osittain samoja. On mietittävä keskeistä sanomaa, kirjoituksen yksinkertaistamista ja konkretisoimista, sanojen loogista järjestystä ja vertauskuvien käyttöä. Samalla on huolehdittava, ettei rukous muutu selittäväksi opetuspuheeksi ja sen kieli köyhy.

Rukousten uudistamisessa olemme tehneet tiivistä yhteistyötä Kirkkohallituksen Kaste ja kummius -hankkeen kanssa. Yhteisiä kysymyksiä käsiteltiin kirkollisten toimitusten ryhmän ensimmäisessä seminaarissa Muureja vai siltoja?

Seminaarissa korostettiin, ettei toimitusten kieli saisi eriytyä muusta kielenkäytöstä omaksi saarekkeeseen. Kieltä on uudistettava, jotta se ei menetä liittymäkohtaansa ihmisten kokemusmaailmaan. Ajanmukaisella kielellä ilmaistut kristilliset käsitteet säilyvät elävinä.

Rukous luo yhteyttä

Rukousten kielen tulee olla inklusiivista, niin että se kutsuu yhteyteen ja tekee läsnäolijat osallisiksi. Tämä tarkoittaa kaikille yhteistä yleiskieltä, joka ei ole vaikeaselkoista tai erityisryhmien, kuten herätysliikkeiden tai teologien käyttämää ammattikieltä. Kielen on oltava äänteellisesti, muodoltaan ja lauserakenteeltaan nykysuomea. Pyrkimys yleiskielisyyteen rajaa taiteellista ilmaisua, vaikka kuvakieli, metaforat ja runollisen tyylin mukaiset poikkeavat lauserakenteet ovatkin käytössä. Meditatiivinen ja runollinen muoto näkyy rukousten rytmisissä, tehokeinoina käytetyissä toistoissa ja tauoissa.

Kokemusten mukaan kaikki tämänhetkiset toimitusten rukoukset eivät ole yhteisöllisiä, vaan jopa poissulkevia, eksklusiivisia. Se on vastoin toimitusten kirjan uudistamisen periaatteita, joiden mukaan uudistamisessa oli tarkoitus noudattaa mahdollisimman pitkälle kollektiivisuuden ja inklusiivisuuden periaatteita, jotta toimitukset olisivat ymmärrettäviä (Kirkollisten toimitusten kirjan perustelut, Käsikirjakomitea 2001, 11). Kielen muutok-

Kasterukous

*Jumala, elämän lahjan antaja,
kiitos tästä lapsesta
kiitos kastevedestä,
joka pesee puhtaaksi
ja antaa pelastuksen.
Sinä ihmeellinen valo, johdata kastettua
varjele vaaroilta
ja anna hänen päivittäin tuntea,
että sinä olet hänen kanssaan.
Kuule meitä Jeesuksen nimessä.
Aamen.*

set ovat kuitenkin olleet nopeita. Se, mikä on ymmärretty inklusiiviseksi viime vuosituhannen lopulla, ei näytä vastaavan enää nykyihmisen kokemusta. Siksi tarvitaan kokonaan uusia rukouksia tai uudistettuja vanhoja rukouksia, jotka vastaavat nykypäivän ihmisten elämää ja kielenkäyttöä.

Rukousaiheisiin mahtuvat kaikki elämän ulottuvuudet ja eri kulttuurien kontekstit. Sanavalinnoissa ja kuvakielen ilmaisuisissa on pyrittävä siihen, että ne yltävät yksilön kokemuksesta laajempaan yhteisölliseen kokemukseen. Sananvalinnoissakin etsimme uudenlaisia ilmaisuja, jotka palvelevat toimitusten ymmärrettävyyttä. Nykyaikaisia sanoja voidaan käyttää esimerkiksi kuvaamaan ihmisen elinympäristöä. Raamatun kuvakielen ja keskeisten kielikuvien rinnalle luomme nykykielen kuvastoa.

Rukousten muoto

Monet nykyisen toimitusten kirjan rukoukset sisältävät runsaasti opetuspuhetta, joka kertoo johdantosanojen tapaam sen, mistä on kyse ja mitä toimituksessa tapahtuu. Tämä voi olla perusteltua kristinuskon tuntemuksen vähe- tessä. Heikkoutena näissä rukouksissa on, että tilaa ja väljyyttä jää vähemmän uskon salaisuuksien ihmettelylle sekä rukouksen meditatiivisuudelle.

Toimitusten kirjan rukousten muodot ja tarkoitus vaihtelevat. Kollehtarukoukset vastaavat sanajumalanpalveluksen päivän rukousta. Niiden rakenne on tavallisesti muotoa: puhuttelu, anamneesi, pyyntö, ylistys ja aamen. Esimerkiksi kasterukouksissa on kollehdan luonteen mukaisesti tuotava esiin kasteen merkitys ja pyyntö, että kastettu saa omakseen kasteen lahjat. Sen sijaan kasteen esirukoukset ovat tilannesidonnaisia ja rakenteeltaan vapaampia, mikä on antanut kirjoittamisessa mahdollisuuden kokeilevampaan ilmaisuun.

Käytännössä työskentelymme on ollut rukouksen teologista pohdintaa ja käsikirjoitusten muokkaamista. Se on usein hyvin innostavaa! Olemme lukeneet ja tutkineet rukouksia kieliopin, merkityksen ja käytön kannalta. Keskeneräinen työ hioutuu valmiiksi aikaisintaan kuluvana vuonna. Tavoitteena on, että rukoukset tulisivat sen jälkeen seurakuntien käyttöön. ✕

”Luovutkos perkeleestä?”

– MUUTAMA AJATUS
KASTEEN EKSORKISMISTA

TERHI PAANANEN
JOHTAVA ASIAANTUNTIJA,
KIRKKOHALLITUS

Kun ensimmäisen ker-
ran osallistuin messuun
Tanskassa, messun eräs
yksityiskohta yllätti.

Uskontunnustukseen ei mentykään
suoraan vaan sitä edelsi pysäyttävä
lause: *Me luovumme perkeleestä, kai-
kista hänen teoistaan ja tavoistaan.*

Sen jälkeen uskontunnustus jatkui
tutulla tavalla: Me uskomme Juma-
laan, isään kaikkivaltiaaseen...

Katsoin seurakun-
taa. Kukaan ei reagoi-
nut. Käytäntö oli siis
tavallinen, jopa rutiinin-
omainen. Noin ne tanskalaiset joka
sunnuntai sanoutuvat irti paho-
laisesta. Joka sunnuntai. Sankoin
joukoin.

Asiaa vähän selventää se, että
Tanskassa kasteet toimitetaan sun-
nuntaina messussa. Se tarkoittaa,
että lähes joka sunnuntai messussa
on yksi tai useampi kastettava. Tä-
män vuoksi eksorkismi on tuttu
kirkossa kävijöille. Kastekaavassa
käytetään edelleen kolmea vanhaa
kastekysymystä: *Luovutkos perke-
leestä? Ja kaikista hänen teoistansa? Ja
kaikista hänen menoistansa?* Nämä
ovat olleet Suomessakin käytössä
aikaisemmin, ja ne löytyvät esi-

merkiksi vuoden 1694 suomenkielisen kirkkokäsikirjan kastekaavasta.

”Vapauta hänet pimeyden vallasta”

Tavallisessa sunnuntain messussa Suomessa ei ole tapana sanoutua irti pahalaisesta, jos rippiä ei pidä sellaisena. Kastekaavassa eksorkismi on edelleen tallella, tosin sanamuodoltaan lievennettyä. Tällä tavoitellaan ymmärrettävyyttä. Papit kuitenkin kokevat senkin hankalaksi, sellaiseksi, joka menee täysin ohi kasteelle kokoontuneelta seurakunnalta. Kastekaavassa ei nykyään sanouduta irti pahalaisesta tai perkeleestä, vaan ensimmäisessä vaihtoehdossa puhutaan vapautumisesta synnin, kuoleman ja pahan vallasta. Toisessa vaihtoehdossa rukouksillaan pelastusta kaikesta pahasta ja vapautusta pimeyden vallasta.

Eksorkismi ei hierrä vain papeja vaan palautteen perusteella myös seurakuntalaisia. Kun seis-tään kastemaljan äärellä vauvan ympärillä, ei haluta ajatella mitään

pahaa eikä mitään pelottavaa. Kuolema, synty ja pahan valta koetaan uhkaavina eikä ymmärretä, miten muka se pieni ja suloinen vastasyntynyt tarvitsisi pelastusta pahasta ja vapautusta pimeyden vallasta. Eksorkismin hyvä toteutus kasteessa onkin haaste papeille. Moni haluaisi jopa luopua siitä kokonaan, mutta se ei ole mahdollista, jos halutaan liittyä muihin kristillisiin kirkkoihin ja varhaisten kristittyjen käytäntöihin.

Jo varhaisen kirkon ajoista lähtien kristityt ovat ajatelleet, että pahasta luopuminen kasteessa luo tilaa Pyhälle Hengelle ja elämän uudelle suunnalle. Se oli erityisen selvää, kun kastettavat olivat pääsääntöisesti aikuisia ja kasteessa jättivät taakse entisen elämänsä ja entisen uskontonsa. Varhaisessa kirkossa eksorkismi ei ollut kertaluontoinen tapahtuma vaan pitkä prosessi, jonka aikana monin eri tavoin sanouduttiin irti pahasta. Tämän prosessin tähtäyspisteeseen oli kaste. Eksorkismi oli siis kasteelle valmistautumista. Yleensä tämä valmistautuminen

tapahtui paastonaikana ja itse kaste tapahtui pääsiäisyönä. Pääsiäisen jälkeisen viikon kastetut kulkivat valkoisissa vaatteissa julistaen kastettaan ja sen myötä alkanutta uutta elämäänsä.

Lapsiakin kastettiin jo varhaisen kirkon aikana, mutta koska aikuisia kastettiin paljon, oli eksorkismi myös lasten kasteessa aivan ymmärrettävä. Myöhemmin mm. Augustinus perusteli lapsikasteen käytännöllä perisyntiä. Täytyihän jotain pahalaisen vaikutusta olla jo vastasyntyneissä, kun heidät piti kastaa.

Kirkko taistelee pahaa vastaan

Entistä pehmeämpiä sanoituksia käytetään monissa muissakin kirkkoissa kuin täällä Suomessa. En voi olla miettimättä, että johdattavatko pehmeämmät ilmaisut meidät ojasta allikkoon. Kun emme puhu perkeleestä, hänen teoistaan ja tavoistaan, puhumme pimeydestä, kuolemasta ja synnin vallasta. Kumpi vaihtoehto olisi kasteeseen kokoontuneille ihmisille helpommin kuultava?

Kasteen eksorkismille on mielestäni tänä päivänä tilausta. Pahaa ei tarvitse etsimällä etsiä, vaan pahuuden teot ovat nähtävissä ympärillämme jokaisena päivänä. Kirkko on täällä taistelemassa pahaa vastaan. Me osallistumme taisteluun esirukouksessa ja ripissä joka sunnuntai. Messun lopussa lähetämme seurakuntalaiset maailmaan palvelemaan. Myös kristillinen palvelu on taistelua pahaa vastaan. ✕

**Eksorkismin hyvä
toteutus kasteessa
onkin haaste
papeille.**

JAANA PARTTI

SATEENKAARITYÖN PASTORI,
KALLION SEURAKUNTA HELSINKI

Kirkollisia toimituksia

Useimmiten pidän kovasti seurakuntapapin työstäni; saan kohdata ihmisiä heidän elämänsä taitekohdissa, keskustella heidän kanssaan hengellisistä ja maallisistakin kysymyksistä, tehdä kirkollisia toimituksia, toimittaa erilaisia messuja. Tässä ammatissa tapaa ihmisiä laidasta laitaan, ovathan lähes kaikki – myös kirkkoon kuulumattomat – ainakin jossain elämänsä vaiheessa tekemisissä seurakunnan ja sen työntekijöiden kanssa.

Jokainen pappi tietää, miten tärkeää on, että näissä ainutlaatuisissa kohtaamisissa on luotu turvallinen ilmapiiri; sellainen että asiakas voi luottaa papin ammattitaitoon ja empatiakykyyn. Siihen, että tulee kuulluksi, otetuksi toissaan, ilman etukäteen päälle liimattuja etikettejä ja leimoja. Vaikka toista ihmistä ei aina voi loppuun saakka ymmärtää, niin kuin ei aina ymmärrä itseäänkään, voi toiseen ja hänen elämäntilanteeseensa suhtautua hyväksyvästi. Sateenkaarityön pappina olen toimittanut kaikki mahdolliset kirkolliset toimitukset myös sateenkaariväen parissa. Kodin siunaamisia, niin lasten kuin aikuisten kasteita, konfirmaatioita, kirkon yhteyteen ottamisia, avioliiton siunaamisia, vihkimisiä, hautajaisia... Varsinkin sateenkaarityön alkuvuosina, kun yhteiskunnassa ja kirkossa käytiin kiivasta ja jyrkkää keskustelua sateenkaarikansan oikeuksista, toimituskeskusteluihin tultiin usein vähän arastellen. Oli ennestään joko itsellä tai tuttavilla ikäviä kokemuksia kirkon työntekijöistä. Jonkun kohdalla oli pappi kieltäytynyt sielunhoidosta, koska asiakas oli homo. Jonkun lasta ei

pappi halunnut kastaa, koska vanhemmat olivat samaa sukupuolta. Joku nuori ei omassa seurakunnassaan uskaltanut käydä rippikoulua pelätessään tulevana kiusatuksi. Joku pappi oli jopa kieltänyt vainajan omaista tulemasta hautajaisiin, koska omainen oli homo. Näistä törkeistä täystyrmäyksistä ja suoranaista virkavirheistä ei ole työntekijöille koitunut minkäänlaisia seuraamuksia. Kaltoin kohdellut eivät ole rohjenneet valittaa saamastaan kohtelusta – siinäähän joutuisi taas toisten silmätikuksi – vaan ovat jääneet yksin nuolemaan haavojaan. Papin olisikin hyvä kysyä itseltään, onko tässä nyt kyseessä minun mielipiteeni vai toisen ihmisen elämä ja se, mikä on hänessä ja hänen elämässään totta.

Kun olen tavannut sateenkaari-ihmisiä toimituskeskusteluissa, kuinka huojentuneita ja helpottuneita he ovatkaan olleet tavatessaan papin, joka ei kyseenalaista heidän olemustaan, ei olemistaan eikä elämistään! Ja mikä ilo on myös itselläni ollut saada palvella näitä seurakuntalaisia, jotka kaikista kokemuksistaan huolimatta ovat tahtoneet pysyä kirkon jäsenenä tai liittyä siihen ja ovat pyytäneet pappia mukaan elämänsä tärkeimpiin tilanteisiin. Näissä kohtaamisissa ja toimituksissa niin itku kuin nauru ovat usein olleet herkässä. Itse en yleensä kyynelehti toimitustilanteissa, mutta kun vihin ensimmäisen kerran aitoon avioliittoon erään miesparin, kyyneleet alkoivat vieräillä pitkin poskiani: vihdoinkin tämä on totta, nyt heidän ja eräs omakin unelmani on täyttynyt. Kiitos Jumalalle näistä ihmisistä, kiitos että minut on kutsuttu tähän ihanaan virkaan! ✕

Kummiuden monet mahdollisuudet

Vuosittain Suomessa kymmenet tuhannet ihmiset saavat kutsun kummin arvokkaaseen tehtävään. Nostan artikkelissani esille muutamia näkökulmia kummien odotuksista ja kirkon mahdollisuuksista tukea ainutlaatuista kummin ja kummilapsen välistä ystävyyttä.

JARI PULKKINEN

ASiantuntija, kirkon kasvatus- ja perheasiat, kirkkohallitus

Niin vanhemmat kuin kummitkin arvostavat kummiutta. Kummius koetaan tärkeänä luotamustehtävänä. Kirkolla on merkittävä rooli puhuttaessa kummiudesta, mutta kirkko ei suinkaan ole ainut tekijä kummiuden saralla. Yritykset, urheiluseurat ja eri järjestöt ovat ottaneet kummiuden vahvasti haltuunsa. Välillä vaikuttaa siltä, että muut tahot puhuvat kummiudesta jopa enemmän kuin kirkko.

Kummiuden pitkät perinteet kirkon historiassa

Kummiuden yhteys kasteeseen on säilynyt vahvana kirkon historiassa, vaikka mitään yksiselitteistä teologista perustelua kummiudelle ei olekaan löydettävissä. Kummius käsitteenä tunnetaan jo varhaiskirkon ajoilta. Kummius näyttää vakiinnuttaneen asemansa 200–300-luvulla, ja varsin pian kummin tehtäväksi muodostui vastakastetun, yleensä aikuisen, tukeminen hengellisessä elämässä ja hänen perehdyttämisensä kristilliseen uskoon. Suomessa kummius vakiinnutti asemansa 1200-luvulla.

Myös raamatullisia perusteluita kummiudelle on etsitty kautta historian. Esimerkiksi Ludolf Saksilainen pyrki 400-luvulla osoittamaan, että kummiuden perusta löytyy Johanneksen evankeliumin ensimmäisen luvun lopusta, jossa opetuslapsi Andreas johdattaa veljensä Simonin Jeesuksen luo. Kyseinen tulkinta ei saanut laajempaa kannatusta, mutta osoittaa hankaluuden, kun kirkon pitkä traditio pyritään ankkuroimaan suoraan Raamatun teksteihin.

Kummin tehtävä voidaan sanoittaa kirkon historiassa todistajan, avustajan ja rinnalla kulkijan rooleista käsin. Todistajan rooli korostui erityisesti varhaiskirkon aikana aikuiskasteiden yhteydessä. Kyse ei niinkään ollut itse kastetapahtuman todistamisesta, vaan seurakunnan yhteyteen haluavan motiivien todistamisesta. Todistajafunktio sai luterilaisuudessa uuden merkityksen. Koska kastettavan ei katsottu voivan olla täysin varma omasta kasteestaan, kastetapahtumalle tarvittiin todistajat ja tämä tehtävä oli tarkoitettu kummeille.

Avustajan rooli alkoi yleistyä lapsikasteiden yhteydessä. Kummien tehtävänä oli konkreettisesti avustaa kastetoimituksessa puhumalla kastettavan puolesta ja vastaamalla papin esittämiin kysymyksiin. Augustinus ajatteli kummin edustavan koko kristillistä kirkkoa kasteen yhteydessä. Kirkon yhteinen usko puolestaan kompensoi mahdollisia puutteita vanhempien ja kummien vakaumuksessa. Luther näki kummiavustajan roolin niin ikään merkittävänä. Kummien tehtävä oli ohjata kastettava omaan uskoon.

Historian saatossa erityisesti lapsikasteiden yleistyttyä myös rinnalla kulkijan rooli on liittynyt

Miten kummius voisi konkreettisesti näkyä seurakunnan elämässä nykyistä enemmän?

kummin tehtäviin. Kummin tuli rohkaista lasta elämään puheisaan ja teoissaan siveästi, raittiisti ja hurskaasti. Kummiavustajan tehtävänä oli myös opettaa lapselle uskontunnustus ja Herran rukous. Välillä kummius nähtiin jopa eräänlaisena hengellisenä vanhemmuutena. Luther hylkäsi tämän ajatuksen, mutta piti kiinni kummin ja kummilapsen hengellisestä suhteesta.

Edellä kirjoitetun perusteella voidaan todeta, että kummiuden juuret ovat syvällä kirkon historiassa, mutta mitään yhtenäistä kummiuden määrittelyä ei ole löydettävissä. Toisaalta kummiuden yhtenäisen teologian puuttuminen haastaa kummiuden pohdintaa kirkon sisällä, mutta toisaalta teologian moni-ilmeisyys antaa vapauden määritellä kummiutta uudella tavalla, kuten on tehty kautta historian.

Kasteesta konfirmaatioon

Osana kolmivuotista Kaste ja kummius -hanketta (2018–2020) tavoitteena on ollut kehittää kummiuden tukemiseen liittyviä, erityisesti matalankynnyksen toimintamalleja. Sysäys erilaisille uusille innovaatioille lähti soittokierroksesta 40 seurakuntaan eri puolilla Suomea. Haastattelujen pohjalta voi hieman kärjistäen todeta, että kummius näkyy seurakuntien ja kirkon toiminnassa laajemminkin kasteen ja konfirmaation yhteydessä. Muutoin on hieman hiljaista. Toisaalta seurakunnissa oli paljon toiveita kummiavustamisen huomioimisessa kasvun kaaren eri vaiheissa. Yhtenä syynä vallitsevalle tilanteelle arvioitiin olevan se, ettei kummius ole erityisemmin kenenkään vastuulla.

Mitkä ovat kummien odotukset kirkkoa kohtaan?

Miten kummius voisi konkreettisesti näkyä seurakunnan elämässä nykyistä enemmän? Kirkossa on parhailtaan suunnitteilla kasvun polku, jonka tavoitteena on vahvistaa 0-22-vuotiaiden kristillistä identiteettiä. Entä jos kasvun polkua tarkasteltaisiin seurakunnissa myös ”kummisilmälasiin” läpi? Mitkä kaikki ovat niitä hetkiä, jolloin seurakunta voisi olla yhteydessä kummeihin? Mitä jos kouluun lähtevien siunaamisen yhteydessä kummeille lähtisi paitsi kutsu siunaamaan kummilastaan koulutielle, myös tekstiviesti, jossa kannustettaisiin olemaan yhteydessä omaan kummilapseen suuren elämänmuutoksen keskellä? Entä jos kummit olisivat mukana 10-vuotissyntäreillä? Entä jos seurakunta lähettäisi kerran vuodessa tekstiviestin, jossa kerrotaisiin kuinka tärkeitä kummit ovat? Kummeille lähetettäviä tekstiviestejä pilotoitiin Vantaalla vuoden 2019 kummipäivän yhteydessä. Vastaanotto testiryhmän osalta oli erittäin positiivinen.

Kummius herättää myönteistä vastakaikua lähes kaikkialla, ja siksi se onkin hyvä yhteistyön mahdollisuus paikkakunnan eri toimijoiden kanssa. Kun uutta suunnitelmaan, näkökulma voisi olla vahvasti ulospäin omien seinien sisältä. Ensisijainen kysymys tulisi olla: kenen kanssa voimme toteuttaa tämän

yhdessä? Kummiuden monista mahdollisuuksista ja yhteistyön voimasta kummipäivä on yksi onnistunut esimerkki viime vuosilta. Siitä hieman enemmän toisaalla tässä lehdessä.

Kummien toiveita

Mitä kummit odottavat kummisuhteelta? Tätä kysymystä on selvitetty eri palvelumuotoiluhankkeissa viimeisen parin vuoden aikana. Vastaukset eivät sinällään ole kovin yllättäviä: yhteistä aikaa, läheistä suhdetta kummilapseen ja mahdollisuutta olla mukana kummilapsen elämässä. Niin kummit kuin vanhemmatkin arvostavat kummiutta.

Entä mitkä ovat kummien odotukset kirkkoa kohtaan? Haastattelujen perusteella eivät kovin suuret. Kirkko ei näyttäydä erityisen merkittävässä roolissa kummiuteen liittyvissä kysymyksissä. Kummius nähdään ensisijaisesti kummin ja kummilapsen sekä hänen perheensä välisenä suhteena. Jos kirkkona mietimme, kuinka tukea kummeja, ei peruskysymys ole, mitä kummit odottavat kirkolta, vaan mitä kummit odottavat kummisuhteelta. Jälkimmäisen kysymyksen vastaus antaa myös kirkolle peilin miettiä, millä tavoin kummeja voidaan tukea heidän arvokkaassa tehtävässään.

Kun seurakunnissa ja kirkossa laajemminkin mietitään, kuinka tukea kummin ja kummilapsen välistä ystävyyttä, on tarpeellista aloittaa haastattelemalla kummeja. Lisäksi eri lähteistä ja tutkimuksista saa paljon arvokasta tietoa oman paikkakunnan asukkaista. Hyvin tehdyn pohjatyon jälkeen on helpompi

miettiä tarvittavia kehittämistoimenpiteitä. Kummihaastattelujen pohjalta nousi esille ajatus kirkon roolista yhteisen tekemisen mahdollistajana ja tuen antajana eri elämänvaiheisiin liittyvissä kysymyksissä. Kummien viesti oli kuitenkin selkeä. Kummiuden kärjen tulisi olla jossain ”kevyemmässä” kuin elämän suurten kysymysten pohtimisessa. Mitä yhteisen tekemisen mahdollistaminen voisi olla teidän seurakunnassanne?

Yksi käytännön haaste erityisesti suurissa kaupungeissa liittyy siihen, että kastettavalle on vaikea löytää konfirmoituja kirkon jäseniä kummeiksi. Onneksi kirkolliskokouksen päätös yhden kummin riittävydestä tuo pientä helpotusta tilanteeseen. Entä jos asian ajattelisi kokonaan toisin? Sen sijaan että pahimmillaan erottelemme kastetuhlassa, kuka saa seisoa kastemaljan vieressä ja kuka ei, kummius nähtäisiinkin yhtenä mahdollisena polkuna kohti kirkkoa? Kirkkona viestittäisimme, että olemme iloisia jokaisesta tärkeästä aikuisesta, joka tahtoo olla mukana lapsen elämässä. Samalla toivottaisimme ei kirkkoon kuuluvan aikuisen tervetulleeksi liittymään kirkkoon. Olisiko tässä mahdollisuus nykyistä positiivisempaan dialogiin kastettavan perheen, kummien ja koko lähipiiriin kanssa?

Kummius tarjoaa monenlaisia yhtymäkohtia niin yksittäisten ihmisten kuin erilaisten yhteisöjenkin elämään. Kirkolla voi parhaimmillaan olla yhä vahvempi rooli tulevaisuudessa kummiuden saralla. Tarvitaan vain rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta kokeilla uutta. ✕

Miten kaste koskettaa kanttoria?

(ja miten se voisi koskettaa)

ARI STENMAN

KANTTORI, UUDENKAUPUNGIN SEURAKUNTA

Kasteet pidetään pääsääntöisesti kotona, pappi menee sinne, ei siellä kanttoria tarvita. Mikäs siinä, kyllä se niinkin menee, jopa useimmissa tapauksissa.

Mutta siinä kohdassa, kun kirkossa on kastepuu, kaste alkaa koskettaa kanttoriakin. Jumalanpalvelusten elämäankaarirukouksissa mukaan tulevat myös kastetut, ja aika monessa seurakunnassa on tapana liittää elämäankaarirukouksiin musiikkia, usein virren tai laulun säkeistö. Jotta tästä ei tule puuduttavaa, niitä on tietysti vaihdeltava. Kukapa jaksaa vuodesta toiseen ”kuitata” elämäankaarirukoukset aina samoin lauluin.

Omalle kohdalleni, kohta 24 virkavuoden aikana, on kasteita kertynyt harvakseltaan. Muutamia kotikasteita erikseen kutsuttuna, mieleenpainuvia ovat olleet kahdessa konfirmaatiomessussa toimitetut kasteet.

Kerran kastettiin erään perheen neljä lasta samanaikaisesti kirkkoon liittymisen yhteydessä, pienen väen läsnä ollessa. Ne ovat tosiaan olleet mieleenpainuvia juhlahetkiä, jotka muistan vuosikymmentenkin jälkeen.

Seurakuntaan liittäminen on tehtävä perheiden ehdoilla. Jos ja kun he haluavat pitää kast juhlan perhepiirissä, on koti oikea paikka, eikä muusikon mukana olo ole millään tavoin välttämätöntä.

Mutta jos kasteesta halutaan tehdä juhla, niin miksipä ei muusikkokin siinä voisi olla mukana – tietenkin sillä edellytyksellä, että aika riittää eikä työ määrä kasva kohtuuttomaksi.

Voisiko kastetta edes varovasti ”markkinoida” siten, että se tapahtuisikin jumalanpalveluksessa? Edes joskus, vaikka seurakunta-aktiivien perheille. Fasiliteetitihan ovat jo olemassa. Kirkoissa on kastemallat, virsikirjassa on

kastevirsiä. Kaste voitaisiin toteuttaa vaikka perhemessussa, jolloin sisällön tiiviyyteen ja tilaisuuden kesto on muutenkin kiinnitettävä aivan erityistä huomiota. En nyt tarkoita, että tämä olisi pääasiallinen tapa, vaan että seurakuntalaisille kerrottaisiin, että tällainenkin mahdollisuus on olemassa.

Kauan sitten jumalanpalvelusuudistuksessa rummutettiin yhteisöllisyyttä, niinpä heitän tällaisen yhteisöllisyyden kehittämisen ajatuksen ilmaan. ✕

Kummipäivä

– *kummius on
aikaa ja läsnäoloa*

LAURA LEIPAKKA

TM, TAPAHTUMAKOORDINAATTORI,
HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Pääkaupunkiseudun seurakunnista muualle Suomeen levinnyt kummipäivä tarjoaa yhteistä tekemistä ja yhdessäoloa kummeille ja kummilapsille. Valtakunnallista kummipäivää vietetään joka vuosi koulujen päättäjaisviikonlopun sunnuntaina, tänä vuonna 31.5.2020. Kummipäivä tarjoaa tukea ja apua kummiuteen sekä nostaa esiin kummin roolia niin kirkossa kuin yhteiskunnassa.

Kutsu olla kummi on monelle merkittävä asia. On etu oikeus saada oma kummilapsi, jonka elämään voi osallistua ja jonka kasvua voi seurata läheltä. Kummius on kunniatehtävä. Kummin ja kummilapsen suhde on parhaimmillaan elämänmittainen ihmissuhde, jonka perusta lasketaan kasteessa. Vanhemmat valitsevat lapselleen omat aikuiset, kummit, jotka ovat lapsen elämässä läsnä. Kirkon opetuksen mukaan kummi on vanhempien apuna lapsen kristillisessä kasvatuksessa. Arkielämässä usein keskeisintä on kuitenkin kummin rooli luotettavana ja turvallisena aikuisena lapsen elämässä. Juuri tätä sanomaa kummipäivä on tukemassa ja vahvistamassa.

Kummius kirkon kehityskohteena

Kirkko on viime vuosina kiinnittänyt huomiota kummiuteen ja kummin roolin esiin nostamiseen. Etenkin nuorten aikuisten tavoittaminen on kirkossa haasteellista. Moni heistä kokee kirkon itselleen vieraaksi tai etäiseksi. Kummiuden puolesta liputtaminen on osaltaan vastaus nuorten aikuisten kirkkosuhteen lujittamiseksi, onhan valtaosa syntyvien lasten kummeista

20–40-vuotiaita ja kummina oleminen edellyttää kirkon jäsenyyttä. Kirkon viesti on, että kummius on kunniatehtävä, mutta kenenkään ei tulisi stressata tai ottaa paineita kummiudesta. Kummiutta ei tarvitse suorittaa. Kummius on ilo, ja on etu oikeus kulkea kummilapsen rinnalla. Kummilapsi ei välttämättä tarvitse lahjoja, vaan tärkeintä on olla kummilapsen elämässä läsnä. Kukin meistä omalla tavallaan. Juuri sinä riität ja olet hyvä kummi juuri sellaisena kuin olet. Tämä on kummipäivän viesti.

Kummipäivä tukemassa kummiutta

Kummipäivän idea on tarjota kummille ja kummilapselle mukavaa yhdessäoloa ja tekemistä kirkon kanssa yhteistyötä tekevien kumppanien järjestämänä. Kummipäivässä kirkon sanoma kummiudesta on läsnä, mutta ei alleviivatusti vaan yhteistyökumppanien tarjoaman tekemisen kautta. Siksi kum-

mipäivänä lähdetään pois kirkolta ja seurakunnan tiloista.

Vuosittain toteutettava kummipäivä ideottiin Vantaalla pastori **Satu Huttusen** ja kärkihankekoordinaattori **Katri Korolaisen** yhteistyönä. Satu Huttunen muistaa idean syntyneen vuonna 2016. ”Tampereella oli ollut kummipelejä ja yksittäisen firman kanssa järjestetty kummipäivä. Minä ja Katri konseptoitin se ajatus, että kummipäivä on yksi päivä kaikkien yritysten ja yhteistyötahojen kanssa ympäri Suomen. Keksittiin ajatus helmikuussa 2016 ja päätettiin pilotoida kummipäivä Tikkurilan seurakunnassa. Hankittiin kummipäivälle graafinen ilme (joka on vieläkin käytössä) ja luotiin koko konsepti, jolla kummipäivä edelleen toimii.”

Vuonna 2017 kummipäivä laajeni Vantaalta yhteistyöhön myös Helsingin seurakuntien kanssa. Pian sen jälkeen konsepti siirtyi kirkkohallitukseen, kun kasteen ja kummiuden tukihanke alkoi kirkkohallituksen koordinoimana. Valtakunnallista kummipäivää vietettiin ensimmäisen kerran vuonna 2019. Mukana oli tuolloin parikymmentä seurakuntaa eri puolilta Suomea. Valtakunnallisena yhteistyökumppanina oli SuperPark, jonka kanssa yhteistyö jatkuu myös tänä vuonna.

Juuri sinä riität ja olet hyvä kummi juuri sellaisena kuin olet.

Kummipäivänä kaikkea kivaa kummeille ja kummilapsille

Kummipäivänä yhteistyökumppanit tarjoavat mukavaa tekemistä kummi-kummilapsipareille esimerkiksi leikkimisen, liikunnan tai museovierailun muodossa. Yhteistyökumppaneiksi on Helsingissä vuosien varrella löytynyt mm. Linnanmäen SeaLife, Helsingin kaupungin museo, kiipeilypaikat Redissä ja Kalasatamassa, Kino Korjaamo, Kansallismuseo ja Korkeasaari. Vantaalla kummipäivän kohteita ovat olleet mm. Heureka, Fazerin vierailukeskus sekä Ilmailumuseo ja lentoasema. Yleensä yhteistyökumppanit ovat tarjonneet kummille ja kummilapselle puuhaa esim. kaksi yhden hinnalla -sisään pääsylipuilla tai jollain erityisellä tekemisellä, esimerkiksi opastetulla vierailukierroksella.

Kummipäivän yhteistyökumppanit on usein löydetty kysymällä lasten ja aikuisten toiveita mielekkästä yhteisestä tekemisestä. Tämän jälkeen on seurakuntien tai seurakuntayhtymien taholta oltu suoraan yhteydessä toivottuihin kumppaneihin tai hyödynnetty valmiita yhteistyösuhteita. Kummipäivän kohteet ovat yleensä vaihtuneet

vuosittain, mutta monivuotinen yhteistyö kumppanitahojen kanssa on tavoitteena. Kummipäivänä jalkaudutaan pois kirkon omista kohteista. Poikkeus vahvistaa säännön, sillä Helsingissä seurakuntien omistama Mustasaaren toimintakeskus on useana vuonna ollut mukana kummipäivässä. Ainoastaan kesällä avoinna oleva saari on osoittautunut Helsingin kummipäivän kohteista suosituimmaksi. Luonto, merelliset maisemat ja kenties vähän eksoottisempi vierailukohde houkuttelevat paikalle vuosittain kasvavan joukon kävijöitä.

Kummipäivä kutsuu mukaan

Kirkon tavoitteena on vakiinnuttaa kummipäivä vuosittaiseksi tapahtumaksi, joka toteutuu kaikkialla Suomessa. Kummipäivä lisää kirkon

näkyvyyttä ja osallisuutta yhteiskunnassa, sillä se mahdollistaa matalankynnyksen kirkollisen toiminnan muualla kuin kirkon omissa tiloissa.

Kirkko menee sinne, missä ihmisetkin ovat, jos he eivät löydä tietään kirkkoon. Kovin moni ei löydä, joten on perusteltua, että kirkon toiminta ja sanoma ovat saatavilla muuallakin kuin kirkossa. Kummipäivä antaa kirkolle mahdollisuuden kokeilla uudenlaisia toimintamuotoja sekä tavoittaa ihmisiä, joiden suhde kirkkoon on ohut. Itselleni olen sanoittanut kummipäivän merkityksen niin, että se nostaa esiin kummiuden yhtenä lähimmäisenrakkauden muotona. Kummina palvelen lähimmäistäni eli kummilasta ja olen olemassa häntä varten. Kummipäivä muistuttaa, että pienet mukavat hetket ja yhdessä koetut asiat kummilapsen kanssa ovat itseasiassa niitä suurimpia. Kummius on ainutlaatuinen ihmissuhde, jonka vaalimiseen kummipäivä kutsuu ja kannustaa kaikkia kummeja. ✕

*Lue lisää: kummipaiva.fi;
kumminkaa.fi*

**Kummipäivä
antaa kirkolle
mahdollisuuden
kokeilla
uudenlaisia
toimintamuotoja.**

LIISA JÄRVINEN
PAPPI JA KIRJAILIJA

Eläkevuodetkin ovat elämistä varten

Tiivistän eläkepapin näkökulman henkilökohtaisesti kahteen pointtiin: seurakuntayhteys, mielekästä tekemistä. Osittain ne menevät sisäkkäin.

Seurakuntayhteys

Istun Oulunkylän kirkossa ja mietin, mikä minua tänä sunnuntaina tässä messussa mahdollistaa koskettaa. Sana vai sävelet, saarna vai liturgia, sakramentti vai alttariveistos? Sillä usein käy niin, että jokin yksityiskohta tulee erityisesti kohti, samalla kun osa valuu ohi kuin vesi hanhen selästä. Kun pitkän työuran jälkeen saa istua ja uskoa tutussa kirkossa, se merkitsee henkistä lepoa, mutta usein myös salaperäistä ristiriitaa. Kun on koko työuransa julistanut muille Jumalan armoa ja rakkautta, on yhtäkkiä vaikea uskoa sitä omalle kohdalleen. Kokonaan, ehdoitta. Ehtoollisen sakramentti on poikkeus, se tulee kohti aina. *Sinun puolestasi annettu... vuodatettu...*

Puen ylleni alban ja stolan ja asetun kastepapiksi tuttujen ihmisten kodissa. Elämänsä ensi hetkiä viettävä lapsi on pyhän sakramentin kohteena. Omaan kirkkoherranvirastoon ilmoitin heti eläkkeelle päästyäni, etten sitten ota mitään toimituksia, mutta sukulaisvauvat ovat eri juttu. *Ota pyhä ristinmerkki otsaasi ja rintaasi...* Miten täydellistä onkaan Jumalan läsnäolo, kun lapsi on keskellämmme.

Seurakuntayhteys eri muodoissaan on tullut minulle yhä tärkeämmäksi eläkevuosien aikana, heprealaiskirjeen varoitus laiminlyömisestä (10:25) ei ole virheviestintää. Miten ja missä

voisin kuulla Jumalan puhetta, ellen juuri siellä, missä kirkko elää sanasta ja sakramenteista.

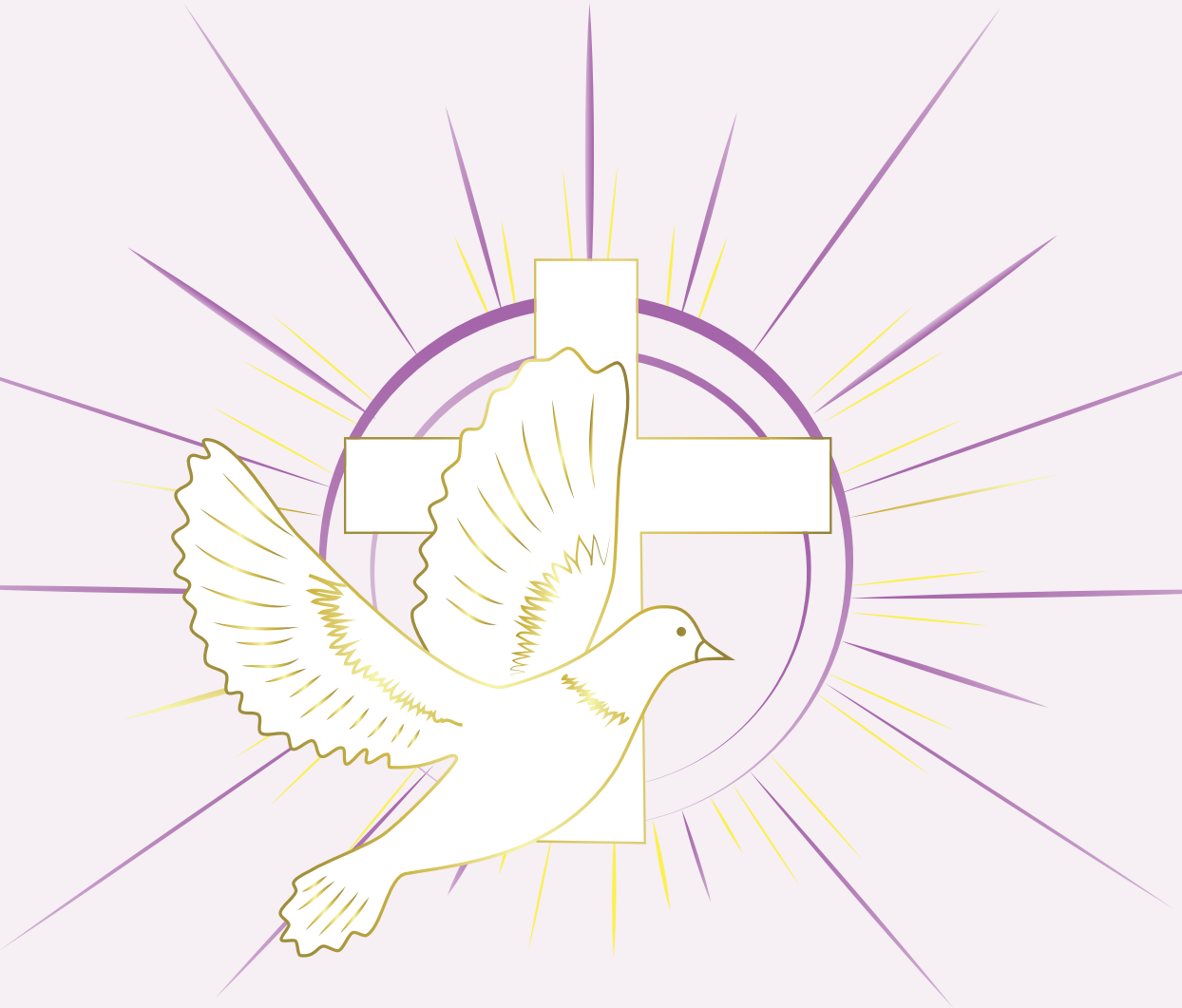
Mielekästä tekemistä

Onnea uuden kirjan johdosta... että sinä jaksat! Eläkkeellä(kin) pitää olla mielekästä tekemistä, vastaan.

Jos elämä kadottaa mielekkyytensä, ei jaksa. Pappismatrikeliin laitoin harrastukseksi kirjat ja kuvat. Tuorein kirjani ”Ja niin tapahtui... ryökynästä rovastiksi” (2018) syntyi tilanteessa, jossa koin suorastaan velvollisuudeksi kirjata ylös ainutkertaisia tapahtumia ainutlaatuisena aikana, joka ei sellaisenaan enää toistu. Hyvin henkilökohtaisesti. Hyvin koskettavasta yhteisen pappeuden synnystä, jonka kiemuroissa sain ja saan olla mukana, koska satuin syntymään juuri tähän aikaan.

Supistetussa kansakoulussa 1940-luvulla opettaja antoi toisille luokille kirjoitustehtäviä, kun opetti sanallisesti toisia, ja miten hauska olikaan raapustaa pieneen siniseen vihkoon runoja ja vuoropuheluja, joita sitten esitettiin kuusijuhlissa ja kevättutkinnossa. Lapsesta saakka elänyt kirjoittamisen harrastus ei jää eläkkeelle, vaikka ihminen jää, onneksi, sillä se antaa mielekkyyttä eläkeläisen päiviinikin. Sanat ja piirrookset on luova maisema, jossa voin kokea soittavani samaa sinfoniaa Luojaani kanssa (sumfonia sinfonia = samankaltaisuus, yhteys). Luoja leikkitteli luodessaan, enkö siis minäkin.

Uskon että lahjoittaessaan ihmiselle eläkevuosia Jumala on kätkenyt niihin myös tehtävän... ✕

Tarvitaanko kasteeseen parempi palvelulupaus?

HENRI JÄRVINEN

NUORTEN AIKUISTEN PAPPI, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

2000-luvun ajan kirkosta eroaminen on kasvanut merkittävästi, nykyään 69,7 prosenttia suomalaisista kuuluu ev.lut. kirkkoon. Samanaikaisesti kasteiden määrä on tasaisessa laskussa, ja yhä vähemmän lapsia kastetaan erityisesti isoissa kaupungeissa. Kasteiden väheneminen on ongelma, joka pitkässä juoksussa tulee vaikuttamaan dramaattisesti koko Suomen kirkon tulevaisuuteen. Kaste on kirkon ydinolemuksen kannalta varsin keskeinen aihe, ja siksi kysymys vaatii myös teologista uudelleenarviointia.

Vuonna 2018 enää noin 3,8 miljoonaa suomalaista kuului ev.lut. kirkkoon. Kymmenessä vuodessa kirkon jäsenmäärä on vähentynyt noin 375 000:lla, sillä vuonna 2010 seurakuntien yhteenlaskettu jäsenmäärä oli hieman yli neljä miljoonaa. Vertailun vuoksi, jos tämä väkimäärä muuttaisi yhteen paikkaan, siitä tulisi Suomen toiseksi suurin kaupunki. Vuoden 2019 tilastoja ei tätä kirjoittaessani ollut vielä julkaistu.

Kirkon tilastojen mukaan marraskuun 2019 loppuun mennessä kirkosta erosi 34 000 henkilöä. Kirkkoon liittyneitä oli 15 300. Kirkosta erotaan tyypillisimmin 20–30-vuotiaana. Vuosina 2017 ja

2018 noin kolmasosa kirkosta eronneista oli tässä ikähaarukassa. Kirkkoon puolestaan liitytään hieman vanhempana, 30–40-vuotiaana, noin 25 prosenttia liittyneistä edustaa kyseistä ikäluokkaa. Vuonna 2019 vain kymmenessä Suomen seurakunnassa liittyneitä oli enemmän kuin eronneita. Suurin kato käy isoissa kaupungeissa. Seurakuntien jäsenmäärään suhteutettuna Helsingissä Töölön seurakunta oli erotilaston kärjessä. Seurakunnasta erosi noin 550 henkilöä, mikä oli 3,3 prosenttia koko seurakunnan jäsenmäärästä. Kirkon jäsenkehitystäkin dramaattisempi on ollut muutos suhtautumisessa kasteeseen ja avioliittoon. Kirkon jäsenyydestä luopuminen on selkeä reaktio, ja se herättää kysymyksiä kirkon merkityksestä ihmisten elämässä. Yhtenäiskulttuurin murtuessa monista muistakin instituutioista erotaan. Mutta se että lapset jäävät kastamatta, myös kirkkoon kuuluvien perheissä, kertoo vakavasta muutoksesta suhtautumisessa kirkkoon ja kristinuskoon kohtaan. Tällä on myös taannehtivasti valtava vaikutus kirkon jäsenmäärään ja talou-

teen. Esimerkiksi Helsingissä vuodesta 2010–2018 kastettavien määrä on vähentynyt 36 prosenttia (3 704 kastetusta 2 362 kastettuun). Kirkollisten avioliittoon vihkimisten määrä on vähentymässä, ja vuodesta 2010–2018 vihittävien määrä on vähentynyt 38 prosenttia (1 736 vihittävästä parista 1 068 vihittyyn avioliittoon).

Mitä kirkkoon kuuluminen nykypäivänä merkitsee?

Katekismus määrittelee kasteen merkityksen pelastuksen lisäksi kytkeytyvän myös kirkon jäsenyyteen: ”Kasteen sakramentissa Jumala kutsuu jokaisen nimeltä omakseen. Tämä armo annetaan kaikille, myös lapsille... Kaste tekee meistä Kristuksen opetuslapsia ja kristillisen kirkon jäseniä.” Historian saatossa ”kirkkoon kuuluminen” on kuitenkin ollut hyvin monimuotoinen kysymys. Pitkään läpi keskiajan kyseessä oli kuuluminen varsin epämääräiseen ja maantieteellisesti rajaamattomaan kristikuntaan (Christianitas). Reformaation ja uuden ajan myötä yleistyi ajatus kuulumisesta johonkin tiettyyn kirkkokun-

**Kastelukujen
mukaan
pitkä perinne
kastaa lapsi on
katoamassa.**

taan ja kristittyyn valtioon. Modernissa maailmassa kansalaisuus erotettiin uskontokunnasta ja syntyi ajatus kuulumisesta ”kirkkoon” tai ”seurakuntaan”.

Tutkija Charles Taylor kuvaa, kuinka perheet ja uskonnot muodostivat ennen tukiverkon, jonka varassa nuoret kasvoivat uskonnollisiksi ihmisiksi, uskonto muodosti pohjan länsimaiselle arvomaailmalle, ja valtio oli elämän perusta ja turva. Samaan aikaan länsimainen modernisaatio ja sen yhteiskuntamalli epäonnistuivat tarjoamaan tyydyttäviä vastauksia elämänsymyksiin ja monet tulivat lopulta tyytymättömiksi omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan.

Kun yhteiskunnan ja sen perinteisten instituutioiden merkitys alkoi vähetä, uskonnollisuudella ei ollut enää merkitystä yhteiskunnallisena voimavarana, vaan uskonnollisuus alettiin nähdä merkittävänä yksilöllisellä tasolla ja itsenään. Kuulumisen sijaan uskonnollisuudessa on enemmänkin kysymys siitä, kuinka yksilö voi ”löytää oman tiensä tai löytää itsensä”.

”Annetaan lapsen itse päättää” Tilastojen valossa kastemäärät näyttävät hurjaa laskua. Vuonna 2001 kastettiin 88 prosenttia lapsista ja vuonna 2017 enää 67 prosenttia. Vuonna 2019 tehdyssä kastekyselyssä merkittävin syy kastaa lapsi oli, että se on *hieno perinne* ja *perheessä on tapana kastaa lapset*. Seuraavaksi tärkeintä oli, että *lapsi saa kummit* tai että *lapsi saa kauniin*

Yhä useamman vanhemman ajatuksena on, että lapsi saa itse myöhemmin päättää uskonnostaan.

juhlahetken. Vasta näiden jälkeen tulevat hengelliset syyt: esimerkiksi että *lapsi on osa kirkkoa*, *kristillinen usko* ja *Jumalan siunaus* ym. Lapsensa kastaneista 45 prosenttia piti tärkeänä, että lapsi voisi valita asian itse. Entä sitten ne, jotka eivät kastaneet lapsiaan? Heistä yli 70 prosenttia piti tärkeänä lapsen omaa päätöstä perusteeksi olla kastamatta lasta. Ajatus, joka usein tulee esiin, ”annetaan lapsen itse myöhemmin päättää uskontokuntansa” koetaan tärkeäksi syyksi. Muut merkittävät syyt ovat, että vanhemmat eivät koe itseään uskonnollisiksi, toinen puolisoista vastustaa kastetta tai suhde kirkkoon on ohut.

Tutkimuksesta on tärkeää huomioida erityisesti pari seikkaa. Tutkimus osoitti, että päätös lapsen kastamisesta tehdään aikaisessa vaiheessa. Useampi kuin kaksi viidestä vastaajasta (48 %) on tehnyt päätöksen kastamisesta jo ennen parisuhteen muodostamista. Vain yksi kymmenestä kertoi päättäneensä ensimmäisen lapsensa kastamisesta

lapsen syntymän jälkeen. Erityisesti rippikoulun jälkeiset vuodet ovat merkittäviä. Sekä kirkkoon kuulumisen että halu kastaa lapsensa laskee dramaattisesti heti muuttaman vuoden jälkeen rippikoulusta. Kun suhde kirkkoon katkeaa, myös usko Jumalaan heikkenee lähes olemattomiin. Tärkein hetki vaikuttaa siihen, että ihmiset pysyvät kirkon jäseninä ja kastavat lapsensa on pari-kolme vuotta rippikoulun jälkeen. Lapsen synnyttyä perheeseen ei asialla ole juurikaan enää vaikutusta.

Toinen merkittävä huomio liittyy siihen, että suomalaisten nuorten elämänilo ja kirkkoon kuulumisen kulkevat käsi kädessä. Yleinen hyvinvointi ja hengellisyys linkittyvät nykypäivänä vahvasti toisiinsa. Tämän kääntöpuolena on se, että uskonnolliset yhteisöt kohtaavat erityisesti hyvinvoivat nuoret. Tämä tarkoittaa, että kirkon olisi hyvä keskittyä entistä enemmän ennaltaehkäisemään nuorten pahoinvointia ja miettiä keinoja tavoittaa vaikeuksissa olevia. Yhtäältä yleisen hyvinvoinnin lisääminen ja tukeminen eri tavoin tulisi nostaa toiminnan keskiöön ja linkittää se merkityksellisellä tavalla hengellisyteen.

Kaste hyvinvointilupauksena

Kastelukujen mukaan pitkä perinne kastaa lapsi on katoamassa. Kuulumisen uskonnolliseen yhteisöön ei enää kerro yksilön uskonnollisuudesta ja siitä, millainen rooli uskonnolla on elämässä samaan tapaan kuin ennen. Yhä useamman

vanhemman ajatuksena on, että lapsi saa itse myöhemmin päättää uskonnostaan. Perinteisesti tämä on tulkittu kirkossa kielteisessä valossa, mutta jos asiaa tarkastellaan kokonaisvaltaisemmin yhteiskunnan muutoksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta, niin on varsin ymmärrettävää, miksi vanhemmat ajattelevat näin. Nuoret ja nuoret aikuiset on kasvatettu vahvaan elämänoptimismiin, mutta samanaikaisesti erilaiset elämän realiteetit mm. epävarmuus, turvattomuus, ilmastonmuutokseen liittyvä ahdistus ja yhteiskunnallisen polarisaation ilmiöt haastavat rajummin kuin päälle päin voisi kuvitella. Kastamatta jättämisen taustalla on näkemys mahdollisimman hyvän elämän tarjoamisesta lapselle ja yksilönvapauden kunnioittamisesta – toisin sanoen hyvästä vanhemmuudesta. Tämä tarjoaa seurakunnalle mielestäni kaksi mahdollisuutta: Tuetaan perhettä jollain tavalla ”kaukaa” ja annetaan lapselle eväitä myöhempään päätöksentekoon. Rakennetaan polku niille lapsille ja perheille, joissa lapsille on jätetty mahdollisuus itse päättää. Tällä hetkellä kastamaton lapsi saattaa jäädä kokonaan syrjään kaikesta kirkon toiminnasta eikä kohtaa kirkkoa lainkaan.

Tämän rinnalla olisi hyvä miettiä kastetta myös hyvinvointilupa-uksena. Monissa kirkkokunnissa on käytössä ns. uskovien kaste, jonka periaatteena on liittyä seurakuntaan vasta nuorena tai aikuisena, silloin kun kokee uskon ja

seurakuntayhteyden merkitykselliseksi. Vaikka opillisesti puollammekin lapsikastetta, olisiko seurakunnassa mahdollista luoda sellaisia palveluprosesseja, joiden avulla lapsi ja hänen perheensä kokisivat yhteyden seurakuntaan ja seurakunnan palvelevan juuri heidän elämäänsä ja hyvinvointiaan. Kuulumisella kirkkoon ja seurakuntaan perhe saisi aidosti jotain enemmän kuin sen ulkopuolella.

Kasteeseen liittyvät nykyajan kysymykset haastavat miettimään seurakunnan toimintaa palvelun näkökulmasta. Teologisesti kasteessa on paljon merkittävää, johon meillä ei sinänsä ole mahdollisuutta vaikuttaa, mutta samalla siinä on paljon sellaista, joka on annettu vastuullemme. Kirkon tulisi seistä kaikenlaisten perheiden tukena ja luoda erilaisia palvelupolkuja kirkkoon kuulumisen rajoilla seisoville ihmisille. Kuten tutkimuksetkin osoittavat, tämä tarkoittaa, että perheitä tulisi lähestyä hyvinvointi- ja elämänskysymykset edellä. Kirkon tarjoaman hengellisyiden tulisi monimuotoisemmin kohdentua juuri ihmisten elämänskysymyksiin. Usko voisi olla viitekehys, joka antaa elämälle suunnan ja tarjoaa hyvinvointia ja mielekkyyttä.

Sattumuksia

Meidän perheessämme toisen lapsen kasteella, kun pappi valeli vedellä kasteaessaan tytärtäni, kuului kaksivuotiaan ison veljen lausahdus kirkkaalla äänellä: "Nyt se pappi pesee Sallan!"

Petri Rask

Tämä tarkoittaa myös monien käytännön asioiden uudistamista. Ehkä olisi tärkeää kohdentaa palveluja enemmän nuorille rippikoulun jälkeen eikä odottaa perheen perustamiseen asti? Seurakunnallisen yhteisöllisyyden rakentamisen voisi aloittaa seurakunnan tilojen sijaan enemmän perheen ja sen elämäntilanteen ympäriltä. Miten voitaisiin tukea paremmin isovanhemmuutta tai kummiutta? Kenties tarjota jotain roolia myös kirkkoon kuulumattomille läheisille, joille vanhemmat haluavat antaa kummin tehtävän. Kun tiedostetaan yksilöllisesti perheiden tarpeet ja kunnioitetaan henkilökohtaisia valintoja syvemmin, voidaan mahdollisesti luoda prosesseja, joiden avulla ihmiset löytävät kirkon liepeiltä tien kohti vahvempaa jäsenyyttä. ✕

Nimilaki muuttui

– miten se näkyy papin työssä?

EMILIA LAUNONEN

REKISTERIPÄÄLLIKKÖ, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Uusi etu- ja sukunimilaki tuli voimaan reilu vuosi sitten. Se korvasi vuodesta 1991 käytössä olleen, pitkään uudistamisen tarpeessa olleen nimilain. Silloinen maistraatti ja mm. seurakuntien keskusrekisterit järjestivät uuteen lakiin liittyvää koulutusta. Usein niissä tuli esiin pappien ja rekisteröijien huoli siitä, miten monimutkaiseksi koetusta laista arjessa selvittää. Maistraatit valmistautuivat käsittelemään suurta määrää seurakunnista tulevia nimiasian siirtoja. Käytännössä siirtojen määrä pysyi maltillisena ja uuden lain käyttö on sujunut pääasiassa hyvin. Joitakin papin työhön liittyviä kohtia kannattaa kuitenkin nostaa esiin.

Mikä muuttui? Etunimien enimmäismäärä nousi kolmesta neljään. Yhdeksi nimeksi lasketaan nykyään myös yhdysmerkillä yhdistettävät nimet. Mahdolliseksi tuli valita myös sellainen nimi, joka ei vastaa perinteistä kotimaista nimikäytäntöä, mutta joka on kuitenkin vakiintuneesti Suomessa käytössä. Nimi voi olla vaikka tyypillisesti Suomessa toisella sukupuolella käytössä oleva nimi, mutta jota on jo käytössä vähintään viidellä samaa sukupuolta olevalla. Nimen saajaa on suojattu siten, että nimi ei saa aiheuttaa pahennusta tai haittaa, ja nimen pitää olla etunimeksi sopiva. Digi- ja väestötietoviraston mukaan noin viisi prosenttia lapsista saa kokonaan uuden etunimen. Suosituimmat etunimet ovat kuitenkin perinteisiä – vuonna 2017 suosituimmat nimet olivat Aino ja Leo.

Sukunimen kohdalla suurin muutos koski sukunimiyhdistelmiä. Lain mukaan molemmat puoliset voivat ottaa sukunimiyhdistelmiä ja myös lapselle voi antaa sukunimiyhdistelmän tietyn edellytyksin. Avioliittoon aikovien on ilmoitettava sukunimivalinnastaan avioliiton esteiden tutkintapyyntöä tehdessään. Nimien lainmukaisuuden varmistaminen kuuluu siis esteiden tutkijalle. Vihkivälle papille puoliset voivat kuitenkin ilmoittaa katuvansa nimivalintaa, jolloin he säilyttävät omat sukunimensä avioliittoon vihkimisen yhteydessä.

Toimituskeskustelu hyvissä ajoin

Kastavan papin on tärkeää käydä toimituskeskustelu hyvissä ajoin, jotta lapselle valittujen etunimien ja sukunimen lainmukaisuus ehditään selvittää. Huoltajat ilmoittavat lapsen nimet rekisteröintilomakkeella (L-lomake), jonka kastava pappi ot-

Hyvä työkalu monissa tapauksissa on VTJ-kyselyn etunimitilasto.

taa vastaan seurakunnan puolesta. On tärkeää tarkastaa, että lomakkeessa on kaikkien huoltajien allekirjoitukset, koska lapsen etu- ja sukunimestä päättävät huoltajat yhdessä.

Jos on epäselvyyttä nimien lainmukaisuudesta, papin tulee selvittää yhdessä kirkkoherranviraston tai aluekeskusrekisterin kanssa voidaanko nimet hyväksyä. Hyvä työkalu monissa tapauksissa on VTJ-kyselyn etunimitilasto – jos nimi löytyy vähintään viideltä samaa sukupuolta olevalta elävältä ihmiseltä, se voidaan hyväksyä. Epäselvissä

tai lain vastaisissa tilanteissa nimi-
asia siirretään kirkkoherranviraston
tai aluekeskusrekisterin kautta
Digi- ja väestötietoviraston (enti-
nen maistraatti) ratkaistavaksi. Siir-
tämisen yleisimmät syyt ovat, että
etunimi ei ole ennestään käytössä
tai sukunimi on vieraan nimikult-
tuurin mukainen. Uusi nimi syntyy
myös silloin, kun kaksi tuttua – jo
pitkäänkin käytössä ollutta – ni-
meä yhdistetään. Esimerkiksi nimi
Leila-Tellervo olisi uusi nimi, jonka
käsitteily siirrettäisiin Digi- ja vä-
estötietovirastolle. Toimituskeskus-
telun käyneen papin on tärkeää il-
moittaa huoltajille lapsen nimiasian
siirtämisestä Digi- ja väestötieto-
virastoon (DVV). Asian siirtämi-
sen vuoksi on erityisen tärkeää, että
kaikkien huoltajien osoitteet, puhe-
linnumerot ja sähköpostiosoitteet
toimitetaan kirkkoherranvirastoon
tai keskusrekisteriin L-lomakkeen
mukana joko DVV:n siirtolomak-
keella tai muulla tavoin. Siirto käsi-
tellään Digi- ja väestötietovirastossa
kiireellisenä. DVV lähettää seura-
kunnalle tiedon tehdystä myönteis-
estä tai kielteisestä ratkaisusta tai
asian siirtämisestä nimilautakun-
taan. DVV ilmoittaa päätöksestä
myös huoltajille. Huoltajien kanssa
on hyvä sopia, voidaanko lapsi
kastaa sillä tai niillä nimillä, jotka
voidaan suoraan hyväksyä, siinä
tapauksessa että Digi- ja väestötie-
tovirasto ei ehdi käsitellä nimiasiaa
kastetilaisuuteen mennessä.

Isyyslaki muutti käytäntöä

Isyyslain muutos vuonna 2015 toi

käytännön, jonka mukaan ennen
lapsen syntymää tehty isyyden tun-
nustus voidaan kiistää viimeistään
30. päivänä lapsen syntymän jäl-
keen. Tämän vuoksi kastava pappi
kohtaa usein tilanteen, jossa kas-
teen lähestyessä isyyttä ei ole vielä
vahvistettu. Lapselle haluttaisiin an-
taa kuitenkin isän sukunimi. Lap-
sella on tällaisessa tilanteessa lain
mukaan yksi huoltaja ja lapsi saa
hänen sukunimensä. Isän ni-
meä ei siis voida antaa. Ti-
lanne isyyden vahvistamisen
suhteen voidaan tarkastaa
seurakunnissa tai aluekes-
kusrekisterissä vielä ennen
kastetta väestötietojärjes-
telmästä. Jos isyyttä ei ole
kasteeseen mennessä vah-
vistettu, on tärkeää, että täl-
laisessa tilanteessa pappi infor-
moi vanhempia siitä, miten heidän
tulee nimenmuutoksen osalta toi-
mia. Jos isyys myöhemmin vahvis-
tetaan, vanhemmat voivat hakea
lapselle isän sukunimeä maksutto-
malla hakemuksella. Hakemus jä-
tetään Digi- ja väestötietovirastoon
esimerkiksi sähköisessä asiointipa-
velussa.

Tietoa nimilaista, työohjeet ja
tarvittavat lomakkeet löytyvät kir-
kon työntekijöille tarkoitettusta Sa-
kasti-verkkopalvelusta.

Uusi nimilaki mahdollistaa ni-
men ilmoittamis- ja muutosasioissa
sähköisen käsittelyn. Tulevaisuu-
dessa nimenmuutosasiat, esimer-
kiksi lapsen nimen ilmoittamisen,
voi hoitaa Suomessa todennäköi-
sesti sähköisesti. ✕

**Uusi nimilaki
mahdollistaa
nimen
ilmoittamis- ja
muutosasioissa
sähköisen
käsittelyn.**

JUUSO SIKIÖ

ASiantuntija, Kirkon Akateemiset Aki R.Y.

Opiskelijoiden liitto

Aloitin työni opiskelijoiden keskuudessa legendaarisen Vesa Engströmin perhevapaan sijaisena tammi-kuun puolivälissä. Mitä Pappisliiton ja Teologiliiton opiskelijatyö on 2020-luvulla? Teologian opiskelijoiden opiskelijatyön ytimessä ovat hyvät ja toimivat suhteet teologisiin ainejärjestöihin TSF:ään Turussa, Fides Ostiensikseen Joensuussa ja Teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistykseen Helsingissä.

Liitto näkyy kaikissa opiskelijakaupungeissa erilaisilla tenttikahveilla, vuosijuhlilla, työnhakuvalmennuksissa, kesäteologi-infoissa ja muissa työelämätapauhtumissa.

Tammikuussa ainejärjestöjen kanssa yhteistyössä järjestettävä Teologiristeily on suurin teologian opiskelijoita kokoava tapahtuma. Pappisapulasta kärsivä Ruotsin kirkko on ollut useana

vuonna aktiivinen esittelemään toimintaansa risteilyllä. Suomen luterilaisessa kirkossa riittää reilusti hakijoita seurakuntapastorin töihin. Tämä näkyy konkreettisesti myös siinä, että eri hiippakuntien tuomiokapitulit eivät ole ainakaan tähän asti olleet aktiivisia toimijoita esittelemään oman alueensa työpaikkoja teologiristeilyllä teologian opiskelijoille. Toivottavasti tämä tilanne muuttuu vielä tulevaisuuden teologiristeilyillä.

Ainejärjestöjen ja liiton välinen yhteistyö on hyvin vakiintunutta ja sujuvaa erityisesti aine-

järjestöjen hyvän sitoutumisen takia. Lisäksi opiskelaitokset ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita. Sujuvoittamaan ja tukemaan tätä yhteistyötä on valittu Pappisliittoon opiskelijatoimikunta, johon kaikki liiton opiskelijajäsenet ovat kelpoisia hakemaan. Opiskelijoilla on yksi paikka Suomen teologiliiton, AKIn ja Pappisliiton hallituksessa ja kaksi äänivaltaista paikkaa AKIn ja Pappisliiton valtuustossa. Opiskelijoiden ää-

nen kuulemiselle on hyvät puitteet, vaikka toki käytäntö aina välillä hieman vaihtelee.

Minun ensimmäisten ja Engströmin viimeisten työtehtävien joukossa kävimme pitämässä Joensuussa työnhakuvalmennuksen. Pehdyimme työnhaun kiemuroihin, työnhakijan yksityisyydensuojaan, työttömyysturvaan ja siihen, miten

Liitto näkyy kaikissa opiskelijakaupungeissa tenttikahveilla, vuosijuhlilla, työnhakuvalmennuksissa, kesäteologi-infoissa ja muissa työelämätapauhtumissa.

Kuopion hiippakunnan alueella konkreettisesti työllistytään papiksi. Koulutuksen loppuksi eräs maisteri kehui tätä koulutusta ja ihmetteli, miksi yliopisto ei tällaisia järjestä. Toinen osallistujista kertoi, että kyllä järjestää, mutta niitä ei syystä tai toisesta oikein löydetä. Teologien työllistyminen ei ole helppoa riippumatta mihin työhön on koulutuksellaan suuntautunut. Ja siksi AKIn opiskelijatoiminnalle on tarvetta. Liitto tukee konkreettisesti opiskelijaa löytämään paikkansa työmarkkinoilta. X

Kun uskon, toivon ja rakastan

— KOLMEN PIISPAN KYYYDISSÄ

Helsingin piispa emerita **Irja Askolan**, Härnösandin piispa emerita **Tuulikki Koivunen Bylundin** ja Espoon piispa **Kaisamari Hintikan** ensimmäisessä yhteisessä kohtaamisessa on historian havinaa, mutta katse eteenpäin.

PÄIVI HELÉN
KAPPALAINEN, TIKKURILAN
SEURAKUNTA, VANTAA

KAISA ISO-HERTTUA
KORKEAKOULUPAPPI,
HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

ILARI HUHTASALO, KUVAT

Kirkon asema yhteiskunnassa on julkisesti melko näkymätön tai ainakin epämääräinen, piispat arvioivat. Vaikka kirkon tehtävä on muuttumaton, sen toimintaympäristö on muuttunut. Hintikka: ”Suomessa tuudittaudutaan siihen, että evankelisuterilainen kirkko on itsestäänselvyys ja yhteiskunnallinen ilmiö, mutta kun se ei enää ole.” Kirkolla ei ole enää erityisasemaa, mutta meillä on erityisanoma. Tänä päivänä kirkko on osa kansalaisyhteiskuntaa ja siinä mielessä samanveroinen muiden kirkkojen, uskontojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Härnösandin piispa emerita
Tuulikki Koivunen Bylund

Heikentynyt julkinen näkyvyys on osittain kirkon omaa syytä. Askola: ”Pyöritään omassa sisäpiirikuplassa ja aika paljon menee aikaa valittamiseen eikä välittämiseen.”

Kirkko ei elä tilastoissa!

Kirkon olisi löydettävä uusi itsetymmärrys, mitä on olla kirkko. Tilastot eivät välttämättä kerro, mikä kristityille on ajassamme merkityksellistä, mutta meillä on sisäsyntyistä sanastoa kristityn mallille, jossa tehtävä on kasvattaa tilastoja. Entä ovatko ehtoollisella käynnit, kasteet, perhekerhot parhaimmat tavoittamisen mittarit? Tilastot eivät osaa aina edes kerätä tietoa siitä, mikä paikallisesti on tärkeää. Kirkon olisi löydettävä toisenlainen profiili puhua, toteuttaa ja rohkaista ihmisiä tässä ajassa. ”Vähintään yhtä tärkeää (kuin tilastojen kasvattaminen) olisi arki-identiteetin vahvistaminen. Mikä tekee minusta naapurina erilaisen, jos otan kristinuskon todesta, mikä muuttaa ajattelutapaani vähemmistöihin tai toisuskoiisiin, jos otan kristinuskon todesta? Miten arki-identiteettini näkyy kulutusvalinnoissa? Kristityn identiteetti liittyy meidän suureen tarinaan: Se antaa iloa, luottamusta, toivoa ja uudelleen aloittamisen mahdollisuuden, kun saan synnit anteeksi. Sitten on vielä yhteisöllisyys ja globaali todellisuus. Meillä on kiehtova identiteetti!” Askola summaa.

Miten tämä iloistuva, kasvava ja toimiva kirkko näkyy ulospäin? Koivunen Bylund miettii, että on paljon viestintää, joka pistää tätä kaikkea matalaksi. Askolan mielestä se ei ole tietoista vaan sanasto heijastuu asenteista. Kun ajasta suurin osa menee kokouksissa ja päätteiden edessä istuessa, ei ehditä tavoittaa edes itseä. ”Meillä on kokoususko”, toteaa Askola.

Johtajuuteen tarvitaan vähän rämäpäisyyttä ja hullunrohkeutta, mutta se myös antaa paljon.

Ruotsin kirkon tehtävä on tuoda toivoa ihmisten elämään ja rohkaista katsomaan elämää omaa piriä laajemmin. Koivunen Bylund katsoo Ruotsin kirkon tulevaisuuden haasteen olevan ihmisten tietämättömyys ja virheelliset tiedot kristinuskosta. Tilannetta ei auta, että Ruotsissa rippikoulun käy ikäluokasta noin kaksikymmentä prosenttia ja tietopuolen sijaan rippikouluissa painottuu elämyksellisyys.

Vaikuttamistoiminta

Suomessa kirkko edustaa vielä suurinta osaa kansasta, mutta sen institutionaalinen asema ei ole itsestään selvä. Hintikka pitää hyvänä, että kirkko on kykenevä neuvottelemaan ja luomaan yhteisiä pelisääntöjä esimerkiksi koulun ja kirkon yhteistyössä. Se ei ole vain vaikuttamistoimintaa vaan työkaluja toimijoille. Askola kaipaa kirkkoon enemmän yhteistyötaitoja: ”Esimerkiksi koulun ja kirkon yhteistyö on yhteisen työskentelyn tulos. Meidän pitäisi löytää enemmän yhteistyötasoja myös muiden uskontojen ihmisten kanssa.” Siinä missä toivomme omille lapsillemme tiedollista ja kokemuksellista asiasisältöä pitäisi huolehtia, että keskuudessamme elävät muslimit kokisivat, että pidämme heidän uskonrauhaansa tärkeänä. Eroavaisuuksien ja uhkakuvien sijaan pitäisi korostaa yhdistäviä asioita.

Helsingin piispa emerita Irja Askola

Oma identiteetti on tärkeää. Uskonnon kautta liitytään sukupolvien jatkumoon. Luterilaisen kirkon merkitystä ja vaikutusta Suomen historiassa ja nykypäivässä ei aina edes tunnisteta. Yhtä lailla jokaisella uskonnolla on oma historiansa myös yhteiskunnallisesti, siksikin on tärkeää, että jokainen saa mahdollisuuden tietää, mistä on tulossa. Hintikka kaipaa koulun uskonnonopetukseen rakennetta, joka toisi eri katsomusaineiden oppilaat yhteen. Koulun tulisi opettaa dialogia: toisen kohtaamista, kuuntelemista ja ymmärtämistä. Se on uhkakuvien purkamista ja mahdollisuus mennä yhdessä kohti tulevaisuutta. Askola: "Se olisi askel eteenpäin. Joskus myös muista kristityistä on tietämättömyyttä ja vanhoja ennakkoluuloja."

Mistä ja miten kirkon pitäisi puhua?

Oikeudenmukaisuudesta, sanovat kaikki kolme painokkaasti. Yhteis-

kunnallisen oikeudenmukaisuuden puolustaminen ei ole pois evankeliumin julistamisesta, vaan se on evankeliumin julistamista. Hintikan mukaan sekä kirkon että yhteiskunnan keskustelu on melko keskiluokkaista ja yhteiskunnan molemmat ääripää: rikkain promille ja köyhin promille, kaikkien tukiverkkojen läpi pudonneet elävät näkymättömässä todellisuudessa. Miten meillä voisi olla täyden osallisuuden kirkko, kun ei ole täyden osallisuuden yhteiskuntaa, hän kysyy. Kysymys oikeudenmukaisuudesta on yhteinen. Keskusteluun olisi löydettävä uusia rakentavia tapoja.

Piispat antavat julkisia lausuntoja, mutta emerita piispa Askolan luottamus lausuntojen merkitykseen ja vaikuttavuuteen on mennyt. Lausuntoja enemmän tarvitaan symbolitekoja, kuten oli YK:n päivän uskonnonilisten ihmisten rauhanhankely syksyllä 2019. Askolasta arvojohtamista parempi sana on arvovaikuttaminen. Siinä media oli hänelle paras saarnatuoli. Symboliteot tuovat julkisuutta ja kannustavat uskontoja yhteistyöhön. Tätä ilona ja tekemisenä näkyvää uudenlaista toimintakulttuuria tarvitaan. Askola: "Meidän kirkossa on aivan liikaa sanoja, liikaa ylhäältä päin tulevaa opetusta. Ja siinä julistuksessa painottuu huoli, ja kirkko on siten kuin huolestuneiden klubi."

Askola kertoo katsovansa kirkkoa nyt ulkoapäin ja miettii, miksi kirkon johto ei puhu ilosta tai syrjäytymisen vaaroista vaan tulee julkisuuteen hyvin sisäpiiriläiset kysymykset ja huoli edellä.

Viimeisinä Geneven vuosinaan myös Hintikka huomasi Suomessa vierailuilla evankeliumin ilon jäänne jäsenmäärän laskusta huolestuneen puheen alle, mutta nyt ruohonjuuritasosta nousee uutta. Vanhaan haikailun sijaan seurakun-

nissa työtä suunnitellaan ja tehdään uudella tavalla ja ilolla. Milloin ruohonjuuresta nouseva uskallus tavoittaa meidät kirkonpäättäjät, piispa Hintikka kysyy.

Heikkojen ääni

Sisäpuolelta kirkko näyttää toiselta kuin ulkopuolelta. Hintikka tunnistaa ristipaineen ja myöntää, etteivät yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden kysymykset ole kirkon keskustelun ytimessä. Pitkään kirkon vaikuttamistyö oli oman yhteiskunnallisen aseman puolustamista ja vahvistamista. Hintikka toivoo kirkon oman aseman varmistelun sijaan oppivan sanoittamaan niiden ihmisten kysymyksiä, joiden kanssa työtä tehdään. Sitä muut yhteiskunnalliset toimijat myös odottavat. Kirkon tulisi olla ääni vaienetuille ja niille, joita yhteiskunnassa ei haluta kuulla. Hintikka: "Meillä on tietoa niiden ihmisten elämästä, joita seurakuntien diakonia kohtaa ja rippikoulunuorten kysymyksistä." Ruotsissakaan ei surra enää kirkosta eronneita. "Ei me väkisin haluta pitää", toteaa Koivunen-Bylund ihmisistä, jotka eivät usko Jumalaan tai pitävät tarinaa Jeesuksesta huonona ja jopa loukkaavana. On opittu näkemään evankeliumin ilon syyt ja panostettu niihin, kuten pyhiinvaellukset tai eri puolilla Ruotsia olevat Pride-kulkuet, joissa kirkko on mukana. Valtion kirkko -aseman päättymisen vapautti Ruotsin kirkon roolia, joka näkyy nyt toiminnassa. Nykyisin kirkolla on enemmän vapautta ja sanottavaa ja ihmisten uteliaisuus kirkkoa kohtaan on kasvanut.

Hintikka kuvaa kirkkolaivan voutavan kahdesta päästä, kun eroaminen on protesti sekä kirkon tekemisille että tekemättä jättämisille. Yhteiskunnasta tuleva paine kuulua kirkkoon on hyvin vähäinen. Jos jä-

senyyden merkitys on vain pakollinen kirkollisvero, voi eroaminen kirkosta olla monen valinta. Tilanteessa kysytään johtajuutta. Piispa Hintikka: "Kriisissä, itseään kunnioittavan johtajan on löydettävä toivon siemen", ja kysyy, "minkälainen väki jää kirkkoon? Ovatko he keskimäärin tietoisempia ja sitoutuneempia kuin jäsenet 20-vuotta sitten? Olisiko meidän myös aika tarkistaa, miten arvostamme ja osallistamme seurakuntalaisia?"

Vapaaehtoisista tasa-vertaisiksi vapaaehtois-työntekijöiksi

Kieli on tapa tulkita ja muuttaa todellisuutta. Retoriikassamme on paljon piilossa olevaa huonoa asennetta. Esimerkiksi puhe, että meidän "pitäisi tavoittaa ihmisiä". Askolasta se on kuin pitäisi "las-sottaa" ja iloita, että sainpa kiinni. Ruotsin kirkossa kielenkäyttöön on kiinnitetty huomiota. "Esimerkiksi puhe vapaaehtoisista *frivilliga* on muuttunut puheeksi vapaaehtois-työntekijöistä *volontär* ja *ideell*", Koi-vunen Bylund kertoo.

Globaalisti Suomen ja Ruotsin kirkot ovat edelleen työntekijävoittoisia ja pappikeskeisiä. Toimintaympäristönmuutos vaatii uudenlaista tapaa ajatella. Työntekijöiden ja seurakuntalaisten, pappien ja muiden työntekijöiden välisten rajojen on lievennyttävä. Piispa Hintikka herättelee työntekijöitä ymmärtämään tilannetta: "Meidän tulisi luopua täydellisistä ohjelma-numeroista, joita seurakuntalaiset

tulevat todistamaan ja joista heidän on syytä olla kiitollisia." Sen sijaan on ryhdyttävä suunnittelemaan ja tekemään aidosti enemmän työntekijät ja seurakuntalaiset yhdessä. Hän iloitsee, että monissa seurakunnissa on jo oivallettu, että seurakuntalaisilla on paljon kahvin kaatoa ja kolehdinkeruuta laajemmin erityisiä lahjoja.

Minkä pitäisi muuttua?

Kirkossa on paljon koko olemiseen liittyvää sanatonta pelkoa ja kieltämistä. Keskustelua leimaa itsekontrolli. Keskustelun rakenteissa vääränlaiset äänenpainot kyseenalaistetaan naureskellen kuten *oikeudenmukaisuus-hörhöt*. Nykyisellä tyyliä menetetään paljon. Ilman pelon kulttuuria voisimme olla vahvempia ja evankeliumin ilo voisi loistaa meistä. Hintikka: "Henki liikkuisi vapaammin kirkossa, jos me osattaisiin päästää irti, osattaisiin kuunnella hyvin monenlaisia tapoja sanoittaa uskoa, kirkkona ja seurakuntana elämistä, jos sallittaisiin, että asioita voi kokeilla ja ne voi mennä pieleen."

Sukupolvien välillä on kiulu. Päätöksiä tekevä vanhempi sukupolvi elää eräänlaista pelonkulttuuria ja siten syöttää ajatusta oikeassa olemisen ja oikean teologian kristinuskosta. Toimintakulttuurinmuutos vie aikaa myös seurakuntalaisten keskuudessa: työntekijän on helpompi pyytää ihmistä vain lukemaan esirukous kuin rohkaista kirjoittamaan rukous, sillä moni vastaa pelkäävänsä, ettei osaa tehdä

Espoon piispa Kaisamari Hintikka

sitä oikein. Askola muistelee juma-lanpalvelusta Pornaisissa: "Minun saarnani ihmiset ovat jo unohtaneet, mutta moni muistaa varmasti 8-vuotiaan tytön rukouksen: 'Siunaa niitä lapsia, joita ei tänään naurata täällä Pornaisissa.'" Nuorten kokemukset maailmasta ja elämästä ovat yhtä totta kuin eläikekää lähestyvien. On kestävä tontti, jos ihminen sivuutetaan kirkossa lähtöaskeleella eli lapsena tai nuorena. Ilmastokeskustelussa näkyy nuoremman polven toimintatapa. Vaikka nuorisovaltuustoja joudutaan seurakunnissa pohtimaan, niistä voi Hintikan mielestä olla myös iloa. Ruotsissa ennen kirkolliskokousta on nuorten kirkolliskokous, jossa nuoret käyvät ehdotukset läpi ja antavat niistä lausuntonsa. Hintikan mukaan kiintiöt ovat välttämätön työkalu, jos muutos ei muuten tapahdu ja esittää esimerkin: Miten saataisiin lisää miehiä lapsityöhön ja diakoniaan, ja naisia kirkkoherroiksi ja päättäjien joukkoon?

Yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden julistaminen ei ole pois evankeliumin julistamiselta vaan se on evankeliumin julistamista.

Johtajuus

Kirkossa pääsee johtajan virkaan pistämällä itsensä likoon. Kolmikko rohkaisee naisia johtaviin tehtäviin ja ihmettelee selityksiä, etteivät naiset haluaisi johtoryhmään. Hintikka kertoo Askolan hoksauttaneen hänelle ennen Luterilaiseen maailmanliittoon siirtymistä, että nyt on lakattava olemasta kiltti tyttö. ”On turha valittaa, jos ei itse ole valmis tekemään likaista työtä, ottamaan vastuuta ja olemaan käytettävissä. On lähdettävä aktiivisesti rakentamaan osaamista ja verkostoja.” Ylipäänsä naisten pitäisi kannustaa toisiaan ja siteeraamalla enemmän fiksuja naisia tehdä nimiä tunnetuiksi. Naisissa on paljon johtajuuspotentiaalia, jota tulisi saada komiteoihin ja strategiseen ajatteluun, mutta kaikkien ei tarvitse olla myöskään johtajia. Askola muistuttaa, ettei virkaa hakiessa tarvitse olla täydellinen. Usein verrataan edeltäjään,

mutta on hyväksyttävä oma ja toisten keskeneräisyys. Johtamista voi opiskella ja sitä oppii tekemällä, mutta työtä kestää vain olemalla rehellinen itselleen ja luottamalla kutsumukseen. Johtaminen voimaannuttaa hyvällä tavalla ja tehtävään kasvetaan, sanovat kaikki kolme. Eleonor Rooseveltin suuhun laitettu lause ”Tee joka päivä joku asia, joka sinua pelottaa”, on ollut Hintikalle oivallus. Hän alkoi systemaattisesti kysyä itseltään, mikä tänään pelottaa eniten, voisinko kuitenkin tehdä sen asian. Sitten asioita alkoi tapahtua.

Koivunen Bylund kokoa kokeestaan piispana: ”Naisten on pitänyt luoda oman muotoinen piispuus. Johtajuuteen tarvitaan vähän rämäpäisyyttä.”

Jeesus ja muita esikuvia

Jeesuksen tapa toimia ja viestinnälliset taidot ovat edelleen hyvä malli: Sanat ja teot menivät samaan suun-

taan. Jeesus nosti keskiöön laidalla olleita ihmisiä. Hän ei puhunut heidän puolestaan, vaan antoi heille oikeuden puhua. Jeesus oli myös valmis muuttamaan omaa näkökulmaansa. Askola muistelee omien Geneven vuosiensa naisia, joilla oli intohimoinen suhde oikeudenmukaisuuteen. He olivat nousseet köyhistä olosuhteista, välittivät ympärilleen iloa, vaikka heillä olisi ollut syytä katkeruuteen. Suomessa esikuvia ovat erilaisten lasikattojen rikkojat kuten Tarja Halonen.

Hintikka nostaa takavuosien ekumeeniset edelläkävijät, jotka tekivät jotain, mitä siihen aikaan ei ollut tapana. Heiltä hän kertoo saaneensa jonkinlaista hullunrohkeutta: ”Pidän esikuvina ihmisiä, jotka ovat menneet maastoon tiettömään, liikkuneet tilassa ja ajassa.”

Koivunen Bylundille esikuvat ovat olleet moninaisia, pala sieltä toinen täältä. ✕

Päivi Helén (vas.) ja Kaisa Iso-Herttua (oik.) tapasivat Tuulikki Koivunen Bylundin, Irja Askolan ja Kaisamari Hintikan AKIn toimistossa tammikuussa.

Kesätyöntekijän *pikkujättiläinen*

Paljonko palkkaa on tarpeeksi? Milloin kesätyöntekijällä on vapaapäivä? Lasketaanko leirillä työtunteja? Olenko minä virkasuhteessa vai työsuhteessa? Kesään on vielä kuukausia, mutta kesätyöasiat ovat ajankohtaisia jo nyt. Omasta työpaikasta neuvotellessa on hyvä olla perillä kesätyöntekijöitä koskevista oikeuksista. Kesätyöntekijän pikkujättiläinen 2020 tarjoaa jälleen pikakurssin perusasioihin.

VESA ENGSTRÖM

ASiantuntija, Kirkon Akateemiset

Seurakunnat hakevat kesätyöntekijöitä hyvin erilaisiin tehtäviin. Kirkollisissa lehdissä, rekrytointisivuilla ja ainejärjestöjen kautta etsiskellään kirkkomusiikin ja teologian opiskelijoita kesäavuksi, auttamaan leirirumban pyörittämisessä ja paikkaamaan työntekijävajasta kesälomien aikana. Kesätyöntekijän asema seurakunnassa vaihtelee sovittujen tehtävien mukaan: joku palkataan pelkästään yhtä leiriä tekemään, toinen hyppää mukaan rippikouluprosessiin jo kevään aikana, kolmas saa töitä kaikille kesäkuukausille. Jokaisen kesätyöntekijän on hyvä olla perillä työsuhteen perusasioista.

Sopimukset kunnossa

Kaikkia kirkon töissä olevia kirkollisen alan opiskelijoita koskee Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus KirVESTES. Tämä sopimus sisältää kaikki työnantajaa ja työntekijää koskevat perussopimukset aina palkkauksesta päivärahoihin ja vapaapäiviin. Sopimusteksti löytyy kokonaisuudessaan Kirkon työmarkkinalaitoksen kotisivuilta, osoitteesta <http://sakasti.evl.fi> kohdasta Palvelussuhde -> Sopimukset.

Oman työnantajan kanssa kannattaa aina tehdä kirjallinen työsuopimus, josta käy ilmi työsuhteen kesto, palkka, pääasiallinen työpaikka sekä työaika. Työsopimuksesta täytyy selvittää se, millaisiin tehtäviin sinut on palkattu. So-

pimuksessa tulee näkyä myös, että työntekijään sovellettava työehtosopimus on Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus. Jos työnantaja on joku muu kuin seurakunta, esimerkiksi järjestö tai urheiluopisto, saatetaan työsuhteessa noudattaa myös muuta työehtosopimusta kuin KirVESTES:ä.

Ellei työnantajasi ehdota kirjallisen työsuopimuksen tekemistä, ota itse asia rohkeasti puheeksi. Suullisen sopimuksen varaan ei kannata jättäytyä. Kirjallinen työsuopimus takaa, että työsuhteen pelisäännöt ovat selvät molemmille osapuolille. Hoida työsuopimusasiat kuntoon jo ennen työsuhteen alkua – mahdollisten ongelmien selvittäminen voi olla jälkikäteen hankalaa. Mikäli jokin asia solmittavassa työsuopimuksessa epäilyttää, niin ole rohkeasti liittoosi yhteydessä.

Paljonko palkkaa?

Työsuhteeseen otetun teologian- ja kanttoriopiskelijan kuukausipalkan tulee olla haarukassa 1 200,87–1 841,74 euroa. Määräaikaisen virkasuhteen palkkaus sen sijaan on määriteltävä palkkausjärjestelmän tehtävän vaativuuden arvioinnin mukaan.

Opiskelijoiden palkkaa ei ole sidottu opiskeluvuosien tai opintopisteiden määrään, mutta palkasta neuvoteltaessa täytyy ottaa huomioon sovittujen työtehtävien laatu ja laajuus sekä opiskelijan aiempi työkokemus ja hänen opintojensa

määrä. Opintojen loppuvaiheessa olevan tai tutkintovaatimuksiin liittyvän harjoittelun suorittaneen opiskelijan palkkaa ei tule määritellä palkkahaarukan alapäästä. Oma ryhmänsä ovat ne, joilla on jo oman alansa virkaan pätevöittävä tutkinto. Heidän palkkaansa tarkastellaan suhteessa tehtävän vaativuuteen. Erityisesti kirkkomusiikin opiskelijat saattavat hoitaa seurakunnissa myös kanttorien sijaisuuksia. Sijaiseksi palkattavan henkilön palkan tulee olla kausityöntekijän palkkaa parempi: sijaisen palkka määritellään tehtäväkohtakohtaisesti peruspalkasta käsin.

Mikäli olet menossa seurakuntaan töihin kuukautta lyhyemmäksi jaksoksi, esimerkiksi vain yhdelle leirille, palkkasi voidaan silti määritellä kuukausipalkan perusteella.

Jos kuljet virkamatkoja omalla autollasi, sinulla on oikeus saada kilometrikorvausta. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, millainen käytäntö seurakunnassa on. Kilometrikorvauksia ei makseta työmatkasta, jonka ajelet kotoa töihin, vaan vasta työsuopimuksessa määritellystä työpaikasta käsin suoritetusta matkasta. Kilometrikorvauksista täytetään aina erillinen lomake, josta ilmenee matkan pituus ja sen tarkoitus. Kilometrikorvaus vuonna 2020 on 43 senttiä.

Työaika vai ei?

Opiskelijoiden keskuudessa elää sitkeänä käsitys, että hengellisen työn

Kesätyöasiat ovat ajankohtaisia jo nyt.

kesätyöntekijät eivät noudata työaikaa. Kirkon virka- ja työehtosopimuksessa korostetaan kuitenkin, että työajattomia työntekijöitä ovat vain hengellistä työtä tekevät viranhaltijat, esimerkiksi papit ja kanttorit. Vastaavaa työtä tekevät työ-sopimussuhteiset työntekijät ovat työaika määräysten piirissä. Tällaisia työntekijöitä ovat esimerkiksi lastenohjaajat, lähetys- ja pyhäkoulusihteerit sekä kirkollisten alojen kesätyöntekijät. Näillä työntekijöillä on siis työaika, joka on luonnollisesti voimassa myös leirin aikana.

Kesätyöntekijöitä palkataan tällä hetkellä seurakuntiin kahdenlaisiin palvelussuhteisiin: työsuhteisiin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin. Suurin käytännön ero näiden kahden välillä on juuri työajan seurannassa. Kesätyöntekijän ollessa määräaikaissa virkasuhteessa seuranta ei tarvitse tehdä. Lisäksi eroa on palkan määräytymisessä, virkasuhteisen palkka määritellään tehtävän vaativuuden mukaan, työ sopimus-

suhteisen palkka määräytyy edellä mainitusta KirVESTES:n liitteessä 5 mainitusta palkkahaarukasta. Liitettä viisi ei siis voida käyttää virkasuhteisiin työntekijöihin. Työsuhteessa oleville työntekijöille kuuluu myös maksaa mahdolliset yö-, aatto- ja sunnuntaityökorvaukset sekä lisä- ja ylityökorvaukset. Kesätyöntekijän leiripäivärahoihin tai lomapäiviin palvelussuhteen lajilla ei ole vaikutusta.

Töissä ja vapaalla

Työajassa olevilla yleinen säännöllinen työaika on 38 tuntia ja 45 minuuttia viikossa eli 7 tuntia ja 45 minuuttia päivässä. Tähän sisältyy kilpailukyky sopimuksessa sovitettu työajan lisäys. Työmatkoja asunnosta työpaikalle ei lasketa työajaksi, mutta jos joudut työpäivän aikana siirtymään työpisteestä toiseen, nämä matka-ajat ovat osa työaikaasi. Lähimmän esimiehen kanssa kannattaa sopia siitä, kuinka paljon työaikaa voit käyttää esimerkiksi rippikoulutuntien ja muiden työhösi kuuluvien tilanteiden valmisteluun.

Kesätyöntekijälle kuuluu kaksi vapaapäivää viikossa. Jos vapaapäivät jäävät leirin alle, ne siirtyvät pidettäväksi myöhemmin.

Jokainen kesätyöntekijä on oikeutettu sopimuksen mukaiseen vuosilomaan. Ensimmäiseltä kahdelta täydeltä työkuukaudelta lomapäiviä kertyy kaksi kuukaudessa, kolmannelta kuukaudelta yksi. Täydeksi työkuukaudeksi lasketaan kuukausi, jossa on yli 14 työpäivää. Loman ajankohdasta kannattaa keskustella työnantajan kanssa. Mikäli et ehdi pitää lomapäiviäsi, ne on mahdollista korvata rahana. Tästä kannattaa kuitenkin aina sopia etukäteen.

Työaika leirillä

Useimmiten kesätyöntekijöiden tehtäviin kuuluu olennaisena osana leirityö. Työsuhteisilla työntekijöillä työaikaa noudatetaan leirillä siinä missä muutenkin. Työaikaa tuleekin seurata myös leirillä, tässä auttaa myös etukäteen laadittu tuntilista leirille. Työsuhteessa oleville kesätyöntekijöille kuuluu korvata myös mahdolliset leirin aikana kerittyneet ylityötunnit joko rahana tai vapaana. Korvauksen suuruus määräytyy tunti tunnista -periaatteella, eli yhdestä ylityötunnista työntekijä saa joko yhden tunnin vapaata tai tunnin palkkaa vastaavan rahallisen korvauksen.

Leirityöaikaa koskevan momentin noudattaminen vaatii käytännössä sitä, että leirien aikataulua suunnitellaan etukäteen myös työntekijäresurssien näkökulmasta.

Työ- ja vapaa-aikoja suunnittelemalla ja jakamalla pystytään takaamaan kaikkien työntekijöiden riittävä lepo leirin aikana – kukaan ei jaksakaan eikä voi tehdä töitä 24 tuntia vuorokaudessa, ei edes leirillä.

Leirillä työaikaa voidaan haluttaessa pilkkoa niin, että työajan välissä on vapaa-aikaa – esimerkiksi toisen opettajan tuntien aikana tai leiriläisten vapaa-aikana. Tällöin työntekijä voi olla leirin käytössä taukojaan lukuun ottamatta aamusta iltaan. Työajan suunnittelun tulee aina lähteä kunkin leirin tarpeista ja suunnittelun lähtökohtana on hyvä käyttää leirin ohjelmaa.

Leirielämä

Moni kesätyöntekijä viettää ison osa kesäkuukausista leirillä, ja leirityöstä työntekijän kuuluu saada tietty korvaukset: leiripäivärahaa sekä virkasuhteisten leirityöaikahyvitystä.

Leiripäivärahaa maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta (kokopäiväraha = 42 €/vrk). Leirivuorokauden lasketaan alkavan, kun työntekijä lähtee kotoaan tai työpaikaltaan ja päättyvän, kun hän palaa sinne. Jos reissaat esimerkiksi vaellusriparille Lappiin, matkat lasketaan mukaan leiriaikaan. Mikäli leiriin tai retkeen kuuluu seurakunnan kustantama ruokailu, päivärahasta vähennetään laitospaikkailun verotusarvoa vastaava summa, joka on 4,95 €/lämmen ateria. Mikäli ruokailuun kuuluu leiriläisten ruokailun valvontaa, tulisi summana käyttää valvotun laitospaikkailun verotusarvoa 3,96.

Leiripäivärahan saaminen riippuu siitä, missä työpaikkasi on. Mikäli työpaikkaksesi on työsovimuksessa merkitty seurakunnan leirikeskus, jossa leirit pidetään, et ole oikeutettu leiripäivärahaan. Työpaikan ei pitäisi olla leirikeskus – varsinkaan silloin, jos työhösi kuuluu

muutakin kuin pelkkiä leirejä. Leirikeskuksen pitäisi myös sijaita yli 5 kilometrin päässä virkapaikasta.

Leirin vastuukysymyksistä on hyvä muistaa, että kesätyöntekijä ei voi olla leirin turvallisuusvastuussa. Mikäli hänet kuitenkin määrätään tällaiseen vastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu kesätyöntekijän esimiehelle eli kirkkoherralle.

Kannattaako työttömyyskassan jäsenyys?

Kesätöitä tekevä opiskelija voi halutessaan liittyä työttömyyskassan jäseneksi ja kerryttää näin kesätöillään työssäoloehdot. Kassan jäsenyys kannattaa, jos valmistuttuaan sattuukin jäämään työttömäksi; kun työssäoloehto täyttyy, vastavalmistunut maisterikin on oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan. Työssäoloehdon täyttymiseen lasketaan mukaan myös muut kuin kirkon töissä tehdyt työt. Kanttoriurkuriliiton, Pappisliiton tai Teologiliiton ilmainen opiskelijajäsenyys ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä, joka on aina maksullinen. Jäsenmaksu on 9 €/kk eli 108 € kuukauden aikana. Nykyisen taloustilanteen vallitessa työttömyyskassan jäsenmaksu kannattaa usein kuitenkin maksaa. Jos olet kiinnostunut työttömyyskassan jäsenyydestä, ota yhteyttä AKIn toimistoon!

Kysy ja keskustele rohkeasti!

Kesätyöntekijän kannattaa pitää kiinni oikeuksistaan. Muista kuitenkin, että työntekijällä on paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Hoida sinulle annetut tehtävät huolella ja noudata esimieheltä saamiasi ohjeita. Nykyisessä työtilan-

teessa kesätyöt tarjoavat arvokasta kokemusta seurakuntatöistä ja toimivat myös erinomaisena käyntikorttina tulevia töitä haettaessa. Töihin kannattaa siis suhtautua riittävällä vakavuudella. Muista, että seurakunnan silmissä edustat myös kaikkia oman alasi opiskelijoita.

Kaikista mieltä painavista asioista kannattaa kysyä ja keskustella. Jokaisella työpaikalla on omat käytäntönsä, joiden tunteminen helpottaa työntekoa huomattavasti. Monet asiat ovat myös sellaisia, joista täytyy itse sopia oman esimiehen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijän tehtävät, osallistuminen rippikoulun ennakkotapaamisiin ennen varsinaisen työjakson alkamista, opetustehtävien jakaminen rippikoulussa ja monet muut asiat, joista ei ole olemassa virallisia sopimuksia. Kannattaa siis olla aktiivinen jo ennen työsuhteen alkamista, niin välttyy ikäviltä yllätyksiltä. Seurakunnan luottamusmieheltä tai liitostasi voit aina kysyä, mikäli jokin asia epäilyttää.

Työterveyshuolto on palvelu, joka ei automaattisesti kuulu lyhyessä työsuhteessa oleville työntekijöille. Oman esimiehen kanssa kannattaa keskustella myös siitä, kuinka toimit, jos satut sairastumaan kesken kesätöiden.

Jos kaipaat lisätietoa kesätöihin liittyvistä asioista, ota rohkeasti yhteyttä. Yhteystietomme löytyvät tämän lehden takaa. Myös työpaikoilla toimivat luottamusmiehet ovat kesätyöntekijöiden käytettävissä.

Onnea työnhakuun ja työn iloa kesääsi! ✕

LUOTTAMUSMIEHEN puoleen kääntyminen KANNATTAA

Luottamusmiehet ovat vaalilla valittuja työntekijöiden edustajia. He huolehtivat työelämlainsäädännön, työehtosopimusten ja työntekijöiden edun piiriin kuuluvista asioista työpaikalla. Työntekijän ja työnantajan välisen erimielisyyden syntyessä luottamusmiehet tukevat ja neuvovat liittoon kuuluvaa työntekijää sekä tarvittaessa neuvottelevat tämän puolesta. Seurakuntien ja kirkon hallinnon luottamusmiehet kuuluvat pääsopijajärjestö JUKOn organisaatioon.

ILARI HUHTASALO

JÄRJESTÖKOORDINAATTORI, KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y.

Koulutukset ovat luottamusmiehille erinomainen mahdollisuus saada eväitä luottamusmiehen tehtävään sekä vaihtaa vinkkejä, kuulumisia ja tietotaitoa. AKI kouluttaa omia jukolaisia luottamusmiehiään pääosin syksyisin järjestettävissä koulutuksissa.

Hyvä yhteistoiminta pitää paikalliset sopimukset ajan tasalla

Valterri Virta on Rauman seurakunnassa toista kautta luottamusmiehenä. Henkilöstöä seurakunnassa on noin 100. Jukolaisia edustettavia on sen verran, että seurakunnassa on Virran lisäksi myös jukolainen pääluottamusmies.

Yhteistyö työnantajapuolen kanssa on isossa seurakunnassa Virran mukaan tiivistä. ”Meitä kysytään mukaan ja asiantuntemustamme arvostetaan. Pääsääntöisesti

neuvotteluyhteys on hyvä”, Virta toteaa luottamusmiesten ja työnantajan suhteista.

Paikallista sopimista on Virran mukaan nyt enemmän kuin aiemmin. ”Sopimukset paikallisella tasolla lähtevät usein liikkeelle yksittäisistä tilanteista tai yhteisistä havainnoista. Jokin asia on jäänyt jälkeen – näitä tulee arjessa vastaan tasaisesti”, Virta arvioi.

Luottamusmiehet huolehtivat työntekijöiden edun piiriin kuuluvista asioista työpaikalla.

Virran mukaan luottamusmiehet ovat tässä asiassa tyypillisesti aloitteellisia. ”Meillä on isossa talossa paljon väliesimiehiä ja toisistaan poikkeavia käytäntöjä. Käytännöt voivat toisinaan olla epätasa-arvoisia ja ohjeistukset monenlaiset”, Virta sanoo.

Kaikki edustettavat samalla käytävällä – ja muita keskikokoisen seurakunnan iloja

Heljä Linna on neljännen kauden luottamusmies Janakkalan seurakunnassa.

Linnan mukaan työ keskikokoisen seurakunnan ainoana jukolaisena luottamusmiehenä on kenties yksinkertaisempaa kuin useamman luottamusmiehen suuremmassa seurakunnassa. Toisaalta työtä tehdään yksin.

Keskikokoisessa seurakunnassa edustettavat työskentelevät saman käytävän varrella. Yhteydenpito

Valtteri Virta on jukolainen luottamusmies Rauman seurakunnassa.

työnantajan ja työntekijöiden välillä on periaatteessa helppoa. ”Miten se käytännössä toimii ja miten työntekijöitä kuullaan, se on toinen kysymys”, Linna tuumaa.

Seurakuntasektorilla korkea-koulutettujen pääsopijajärjestönä toimiva Julkisalojen koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO edustaa yhteensä 200 000 julkisen sektorin työntekijää seurakuntien lisäksi

kunnissa, valtiolla ja yliopistoissa. Iso neuvottelujärjestö tuo neuvotteluvaimoa myös kirkon sektorin työehtosopimusneuvotteluihin.

Hyvä yhteistoiminta vaatii osapuolilta kärsivällisyyttä ja luottamusta

Luottamusmiehen työ onkin Virran mukaan paljolti työnantajan hereillä pitämistä asioista, jotka kaipaavat

yhteisiä pelisääntöjä. Virta kertoo, että hänen työpaikallaan pääluottamusmies neuvottelee, mutta hän on luottamusmiehenä neuvotteluissa taustatukena ja keskustelemassa työnantajan ehdotuksista.

Virran mukaan jukolaisten edustettavien määrä on lisääntynyt Raumalla huomattavasti. Osin tämän ansiosta luottamusmies kuulee kentällä yhä enemmän.

”Jatkuva yhteistoiminta on yhteyden pysymisen kannalta tärkeää. Se vaatii molemmilta osapuolilta kärsivällisyyttä ja luottamusta”, Virta korostaa. Vaikka henkilöstöön liittyvä päätöksenteko lienee nopeampaa työnantajapöydissä valmisteltuna, Virta kehottaa ottamaan aikaa työntekijöiden informoimiseen ja mielellään osallistamiseen.

Työnantajapuolella voi Virran mukaan joskus syntyä sellainen mielikuva, että työntekijöiden osallistaminen tarkoittaa vallan luovuttamista työntekijöille. Tämä ei pidä hänen mukaansa paikkaansa. Työnantaja voi tehdä haluamansalaisia päätöksiä, mutta työntekijöiden kuuleminen pitää henkilöstön ajan tasalla ja luo kokemusta asian avoimesta valmistelusta.

Luottamusmieskoulutus on tänä vuonna järjestetty mielenkiintoiseen aikaan, sillä näkyvissä ovat jo ensi kevään työ- ja virkaehtosopimusneuvottelut. Neuvotteluista arvioidaan tulevan haastavia, sillä tavanomaisten sopimusneuvottelujen lisäksi pöydällä on myös uuden työaikasopimuslain soveltaminen hengellisestä työajasta työaikalain piiriin siirtyviin.

AKI kouluttaa, tukee ja tiedottaa luottamusmiehiä

Heljä Linna on tyytyväinen siihen, että ammattijärjestöt kouluttavat

luottamusmiehiä. Koulutuksesta saatujen eväiden kanssa on taas syksyllä hyvä pitää yhteyttä seurakunnan johtoon.

Ennen tätä Linna aikoo kutsua edustettaviaan koolle keskustelakseen ajankohtaisista työmarkkina-asioista työpaikalla. Työntekijöiden viesti kulkee näin myös työnantajapuolen korviin. Yhteydenpito edustettaviin on Raumalla Virran mukaan säännöllistä. ”Välitämme Jukolta ja AKI:ltä saatua tietoa ja informoimme, mistä työpaikalla on sovittu”, Virta sanoo.

Luottamusmiehet saavat koulutuksen lisäksi AKI:ltä tiedon edustettavistaan sekä tukea arjen työ-

hön työyksikössään. Myös AKI:n juristi auttaa luottamusmiehiä tarvittaessa.

Ei mediaseksikästä, mutta vaikuttavaa

Säännöllinen yhteydenpito on kannattanut myös edustettavien suuntaan. ”Meillä henkilöstö kääntyy luottamusmiesten puoleen aika herkästi. He ovat huomanneet, että se kannattaa: tietoomme saatetuihin asioihin puututaan”, Virta arvioi. ”Kun saamme yhteydenoton ryhdymme aina toimeen ja pohdimme, mitä asialle voidaan tehdä. Välillä kyseessä voi olla väärinymmärrys, välillä asia vaatii väli-

töntä puuttumista ja selvittelyä”, Virta sanoo.

Luottamusmiehen rooli saattaa usein olla näkymätön. ”Jos ei olisi luottamusmiehiä, jotka puuttuvat ja neuvottelevat, ja jos luottamusmiehet Suomessa lakkaisivat tekemästä työtään, niin vuoden päästä olisi aika paljon tyytymättömämpää henkilöstöä Suomen seurakunnissa. Luottamusmiehen työ ei aina näy päivittäisessä toiminnassa tai ole erityisen mediaseksikästä. Sillä on silti iso vaikutus.”

”Tämä on tärkeä rooli. On hienoa, että tällainen järjestelmä on olemassa ja että voin olla yksi osa sitä”, Linna kiittää. ✕

Heljä Linna on neljännen kauden luottamusmies Janakkalan seurakunnassa.

ANU MORIKAWA

OPPILAITOSPAPPI, AALTO YLIOPISTO,
ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

”Voiko mieskin olla pappi?”

len saanut kasvaa samaan aikaan pappina ja äitinä. Vanhin poikani oli yhdeksän kuukautta, kun sain Oulun tuomikirkossa ottaa pappisvihkimyksen vastaan. Muistan, kuinka monella suulla ääneen ihmeteltiin, miten voin yhdistää

ympäri Lappia liikkuvan työn ja äitiyden. Samaan aikaan, kun lapseni katseli tyytyväisenä rintarepusta liimattuna mieheeni, lasteni isään.

Olen ehdottomasti sitä mieltä, että tämä maa ja se ympäristö, missä olen saanut kasvaa tasa-arvoiseen yhteiskuntaan, on suuri etuoikeus. Naisena minulla on samat oikeudet kuin miehillä. Näin olen sen sisimmässäni kokenut, vaikka se ei kaikkien mittarien mukaan vieläkään aivan näin ole.

Olemme sillä tavalla monikulttuurinen perhe, että mieheni on syntynyt japanilaisten vanhempien perheeseen Amerikassa. Asunut lapsuutensa sekä Amerikassa, Japanissa että Suomessa. Jos ratkaisumme täällä kotimaassa herätti muutamia ääneen ihmettelyjä, niin sama kokonaisuus aiheutti mitä ihmeellisimpiä reaktioita Japanissa. Muistan, kuinka lasteni isoisän liikekumppani purskahti ääneen nauramaan, kun kuuli mitä perheemme tekee ja miten me olemme arkemme järjestäneet. Hän ei voinut edes katsoa minuun. Hän ei voinut ymmärtää, mitä juuri kuuli. Jo se oli hänelle liikaa, että mies jää lapsen kanssa kotiin, perheen äidin mennessä työelämään. Puhumatakaan siitä, että kuuli rouvan olevan pappi. Tässä kokonaisuudessa oli jotakin absurdia. Muistan tunteeni hämmennystä tuossa hetkessä, ehkä vähän loukkaannuinkin. Toisaalta tunsin ymmärrystä miesparkaa kohtaan. Eihän hän voinut ymmärtää, miten me täällä Suomessa elämme tai miten me olemme etuoikeutettuja valitsemaan perheessä vanhastaan tutuista määreistä erottuvia ratkaisuja.

Nyt kun olemme siirtyneet uudelle vuosikymmenelle, ajattelen, että on tapahtunut muutosta tässä suhteellisen lyhyessä ajassa. En jaksa uskoa, että tuo sama järjestely enää tänä päivänä aiheuttaisi Suomessa hämmästelyä. Vai olenko väärässä? Viime vuosina on puhuttu enenevässä määrin vanhempainvapaiden tasaisemmasta jakautumisesta. Tämä vaatii perheessä (toki myös työnantajilta) joustavia ratkaisuja ja vastaantuloa. Usein yksi tärkeimmistä asioista on ymmärrys ja sitä kautta osoitettu tuki. Koenkin, että kirkko työnantajana on ollut kohdallani armollinen, kannustava ja avarakatseinen.

Sittemmin perheemme on kasvanut kahdella nuoremmalla pojalla. Äitiys on varmasti tuonut sävyjä pappeuteeni, mutta onko pappeus tuonut samaa äitiyteen? Joskus mietin, että sanonta *suutarin lapsilla ei ole kenkiä* pätee myös tässä kohtaa. Sitten aina välillä yllätyn, kuinka paljon omat lapseni puhuvat Jumalasta, Jeesuksesta, syntymästä, kuolemasta ja elämästä ylipäätänsä. He ihmettelevät ja kyseenalaistavat näitäkin teemoja ääneen, niin kuin lapsilla on tapana. Yksi lapsistani oli julistanut eskarissa kavereilleen, että kyllä hän Jeesukseen uskoo, kun siitä on kuvia, mutta Jumalan suhteen on vähän niin ja näin. Kaverit olivat todenneet, että kyllä, tällä perusteella hekin voivat Jeesukseen uskoa. Ehkä sen suutarinkin lapsilla oli jonkin sortin tohvelit.

Kun tätä kirjoitan ja aloittelen uutta työpäivää, samaan aikaan kotosalla mieheni valmistaa lapsille aamupalaa ja toimittaa heitä kouluun ja päiväkotiin. Tekisi mieli hehkuttaa, että superisä, mutta tyydyn toteamaan, että ihan tavallinen isä 20-luvulta. Tavallinen perhe 2020-luvulta, jossa yksi pojistamme kysyy kesken automatkan: ”Äiti, voiko mieskin olla pappi.” ✕

Veroilmoitukset 2019

Keisarille se, mikä keisarille kuuluu – kanttorille se, mikä kanttorille kuuluu

Esitetyt veroilmoitukset vuodelta 2019 tulevat maalis-huhtikuussa. Veroilmoitusta voi täydentää ja tehdä oikaisupyynnön vielä senkin jälkeen, kun sen on jo jättänyt. Veroilmoituksessa, sen mukana tulevassa saatekirjeessä ja muutoksenhakuohjeessa on tärkeitä ohjeita verovelvolliselle. Lisää ohjeita löytyy vero.fi-sivustolta. Apuna voi käyttää sivuston hakutoimintoa ja hakusanoina esim. tulonhankkimiskulut ansiotuloista tai yhtenäistämisohe. Tässä kirjoituksessa otan esiin joitain kanttoreille tyypillisiä kuluja, jotka voivat verotuksessa huomioon otettuina pienentää veron määrää.

MARKKU HEKKALA

KANTTORI, KÄLVIÄN SEURAKUNTA

Veroilmoituksesta kannattaa ensimmäiseksi tarkistaa, että: 1) palkkatositteiden ja veroehdotuksen palkkatiedot ovat samat 2) palkkatositteiden matkakulut ovat veroehdotuksessakin matkakuluja, eivät palkkoja ja 3) kertykö tulonhankkimismenoja yhteensä vähintään 750 euroa. Verottaja tekee automaattisesti palkansaajalle 750 euron tulonhankkimisvähennyksen. Jos sinulla on työstä aiheutuneita menoja tätä enemmän, ne kannattaa ilmoittaa verottajalle, jotta ne otetaan verotuksessa asianmukaisesti huomioon.

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyyskassamaksut

AKI ilmoittaa suoraan palkasta perityt ay-jäsenmaksut verottajalle,

ja ne ovat valmiiksi esitetyssä veroehdotuksessa. Alaosaston jäsenmaksu ei välttämättä ole mukana tässä. Se on vähennyskelpoinen ja merkitään lomakkeelle 50A. Veroehdotusta ja vuoden viimeistä palkkalaskelmaa vertailemalla selvittää, onko alaoston jäsenmaksu otettu huomioon veroehdotuksessa. Nämä maksut eivät ole tulonhankkimiskuluja, vaan ne otetaan verotuksessa huomioon erikseen.

Asumnon ja työpaikan väliset matkat

Asumnon ja työpaikan välisellä matkalla tarkoitetaan kodin ja varsinaisen työpaikan välistä matkaa. Matkat vähennetään yleensä halvimman julkisen kulkuneuvon mukaan. Oman auton mukaan matkoja saa vähentää, jos julkista kulkuneu-

voa ei ole, tai odotusaika on vähintään kaksi tuntia, tai kävelyä on yhteen suuntaan vähintään kolme kilometriä. Matkakuluissa on omavastuu (vuoden 2019 verotuksessa 750 €). Jos matkakuluja ei ole näin paljon, vähennystä ei saa, mutta ilmoittamalla ei menetä mitään. Matkakuluja voidaan vähentää enintään 7 000 €. Kaikki kodin ja työpaikan väliset matkakulut ilmoitetaan, verottaja vähentää omavastuun.

Jos teet matkoja muille työpaikoille esim. freelancerina etkä saa näistä matkoista korvausta, voit ilmoittaa myös nämä kulut tilapäisistä työmatkoista aiheutuvina. Niissä ei ole omavastuuta, yläraja ei ole halvimman kulkuneuvon vaatimusta. Myös matkat harjoituspaikoille ja vastaaville voidaan ilmoittaa, jos niistä ei ole saatu kor-

vauksia. Oman auton käytöstä voi esittää vähennettäväksi 0,25 €/km ja polkupyörästä 85 €/vuosi.

Päiväraha, ylimääräiset elantokulut

Jos työnantaja ei ole maksanut päivärahaa työmatkasta, jonka päivärahaehdot täyttyvät, voit vaatia vähennettäväksi ylimääräisiä elantokuluja. Näitä kuluja vaadittaessa on esim. ateriakuitein pystyttävä näyttämään, että matka on tapahtunut ja kuluja on todella ollut. Jos tällainen matka kesti 6–10 tuntia, on vähennys 15 €/vuorokausi, pitemmiltä matkoilta vähennys on 28 €/vuorokausi. Jos kuluja (vaikkapa asujen pesettämiskuluja) on ollut enemmän, ne on osoitettava kuitein.

Ammattikirjallisuus

Ammattilehdet (Kotimaa, Kirkkomusiikkilehti jne.) musiikkikirjat, äänitteet, hartauskirjat, kommentaarit, nuotit jne. ovat vähennyskelpoisia. Yleisteoksista ja äänitteistä tarvitaan usein selvitys, miten ne liittyvät tulon hankkimiseen.

Yleensä riittää yksinkertainen lista hankinnoista ja myyjistä.

Työhuone

Jos verovelvollisella ei ole ollenkaan työnantajan järjestämää työhuonetta, on vähennys v. 2019 900 €/vuosi. Useimmilla meistä on työhuone, mutta jos käyttää asuntoa osapäiväisesti päätyöhön tai sivutyöhön, free lancerina jne., on vähennys 450 € v. 2019. Tämä ehto täyttyy mm. niin, että asunnossa harjoitellaan ja siellä säilytetään soittimia, nuotteja jne. Jos käyttää asuntoa satunnaisesti työhuoneena, on vähennys 225 € v. 2019. Muusikolle erillinen tai asunnon yhteydessä oleva työhuone on harjoittelua varten välttämätön, eikä työhuonevähennyksen hyväksymisessä yleensä ole ollut ongelmia, mutta vähennys on kuitenkin perusteltava asianmukaisesti.

Työasunto

Jos perheellisen pitää työpaikan sijainnin vuoksi vuokrata kakkosasunto toiselta paikkakunnalta, voi vaatia vähennettäväksi 450 €/täysi kalenterikuukausi, jona verovelvollisella on ollut molemmat asunnot. Yksinasuvalla on oltava varsinainen työpaikka sekä vakituksella asuinpaikkakunnalla että työssäkäyntipaikkakunnalla.

Virka- tai työpuku – suojavaatteet ja suojaimet

Yleensä vaatemenot ovat elinkustannuksia. Vähennystä voidaan

myöntää, jos työpukua ei voi käyttää muuta kuin työtehtävissä, tai jos työ kuluttaa vaatteita tai on erityin liikaista – tai ehkä kanttoreita ajatellen erityisen puhdasta! Joskus verottaja voi vaatia työnantajan antaman todistuksen ”pukupakosta” ja selvityksen siitä, minkä verran asua on käytetty töissä ja minkä verran muutoin. Usein kanttoreiden käyttämän juhlallisen asun on saanut vähennetyksi ilmoittamalla sen esiintymisasuna (joka se on), ja vertaamalla sitä orkesterimuusikon asuun. Työvaatteiden pesula- ja korjauskulut voi esittää vähennettäväksi. Jos saat työnantajalta pukukorvausta, se on verotettavaa tuloa. Jos hankit itse omia suojaimeja, esim. korvatulppia tai paidansuojia, ne ilmoitetaan tässä kohtaa.

Työvälineet, soittimet, taitelijoiden kulut, tietokone ja tietoliikenneyhteydet, toimistotarvikkeet

Jos hankkii omia soittimia, nuottitelineitä, tarvikkeita, äänirautaa, muistitikkua, kovalevyä ja huoltaa/ huollattaa niitä (esim. pianonviritukset), ilmoitetaan nämä kulut myös. Yleensä alle 1 000 € ja alle kolme vuotta käytettävät hankinnat ilmoitetaan vähennyksenä hankintavuonna ja tätä isommat tai pitempään käytettävät hankinnat useammalle vuodelle jaettuina poistoina. Myös alle 1 000 € hankinnan voi ilmoittaa poistoina, jos hankinnan käyttöikä on yli kolme vuotta. Poistoja ei ole pakko heti aloittaa hankintavuonna, esim. opiskelija voi halutessaan aloittaa poistojen ilmoittamisen vasta, kun on töissä ja tulot ovat isommat.

Ammattitaidon
ylläpitämisestä
aiheutuvien
kulujen vaatiminen
vähennettäväksi on
perusteltua.

tukseen laitetaan kulut ja kuinka suuri osa niistä aiheutuu työstä.

Tietokoneiden vähennysoikeuden määränä voidaan pitää seuraavia prosenttiosuuksia tietokoneen hankintamenosta: Ei näyttöä laitteiden käytöstä työssä = 0 %. Näyttöä työkäytöstä = 50 %. Näyttöä pääasiallisesta työkäytöstä. Tietokonetta on käytetty esimerkiksi huomattavien sivutulojen hankinnassa = 100 %. Olen yleensä esittänyt esim. puolet internetyhteyden kuluista, ja ne on hyväksytty.

Opiskelukustannukset, opintomatkat ja mestarikurssit

Jos opiskelu johtuu nykyisessä työssä tarvittavan ammattitaidon täydentämisestä/ylläpitämisestä, voidaan siitä aiheutuneita kuluja vähentää. Jos esim. jostain koulutuksesta työnantaja maksaa osan ja itse osan, voi oman osuutensa esittää vähennettäväksi. Tämä kannattaa myös mainita vähennyksen perusteluissa. Jos muudollinen pätevyys lisääntyy koulutuksen myötä, voi olla vaikea saada vähennystä hyväksytyksi. Opintomatkoja ja mestarikursseja voidaan vähentää edellä mainituin perustein. Niistä voi ilmoittaa sekä itse opiskelusta että matkasta ja elämisestä aiheutuneita kuluja.

Sairauskulut ja terveydenhoito

Yleensä sairauskulut ja terveydenhoidosta aiheutuvat kulut ovat vähennyskeltottomia elantomenoja. Laulajan voice massage -hoitoja voidaan kuitenkin hyväksyä, samoin kuin joitain hammashoitoja ja -korjauksia, jos niillä on ammat-

tiin liittyvä yhteys. Ammattitaidon ylläpitämisestä aiheutuvien kulujen vaatiminen vähennettäväksi on perusteltua.

Muita(!) muita kuluja:

Konserttiliput ovat vähennyskelpoisia, samoin voivat olla muutkin pääsymaksut, jos katsoo oppivansa tilaisuudesta tai on työn hoitamisen kannalta käytävä tilaisuuksissa ja koettava säilyttää ammattitaitoaan. Muusikon täytyy pitää yllä ammattitaitoaan seuraamalla taitteen kehitystä! Hyvissä konsertti-ohjelmissa on myös usein tärkeää tietoa.

Lopuksi

Yleisesti on niin, että jos kulu on aiheutunut tulon hankkimisesta, sen saa vähentää. Vähennys pitää perustella, mutta ylipeittävät sepuksukset ovat tarpeettomia. Kannattaa kirjoittaa selkeä kuvaus siitä, mistä kulu aiheutui ja miksi se oli tarpeellinen tulon hankkimiseksi. Edellä oleva lista ei ole kattava eikä takaa, että jonkin siinä mainittu vähennys menisi läpi verotuksessa. Verottajan on kuitenkin lain mukaan tyydyttävä hyväksyttäviin selvityksiin asioista. Jos jotain, esim. kirjaa, tietokonetta tai äänitettä, voidaan katsoa käytettävän myös elantokuluna, on hyvä selvittää, mikä osuus on työstä johtuvaa ja mikä muuta käyttöä. Voi myös olla hyvä esittää vähennyksiksi esitettyjen kulujen lisäksi muita vastaavia kuluja, jotka itsekin katsoo elantokuluiksi. Kansantajuiset, konkreettiset ja lyhyet selvitykset, joilla osoitetaan kulun yhteys ansioon, ovat pitkiä ja vaikeasti ymmärrettäviä parempia. ✕

Pelkästään työkäyttöön hankittu tietokone voi vähentää kokonaan. Jos konetta tarvitsee töihin, mutta sillä on muutakin käyttöä, pitää kirjoittaa selvitys koneen käytöstä. Yleensä lyhyt ja ytimekäs selvitys on pitkää parempi. Nuotinus- ym. tarvittavat ohjelmat, printterit, värit, ulkoiset kovalevyt, internetin ja puhelinkulut voi esittää myös vähennettäväksi, kun ne on tehty tulon hankkimiseksi. Ilmoi-

KIRKON AKATEEMISET –
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.
Perustettu 25.1.2001

AKIn toimisto
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimin arkisin klo 10–14. Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset
osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja,
Pappisliitto**
Ulla Ruusukallio

Sastamalan seurakunnan
vt. kirkkoherra, rovasti,
TM, KM, kirkon konsultti,
työnohjaaja STory
Puh. 050 356 6090
ulla.ruusukallio@devl.fi

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUND

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto**
Minna Raassina

Savonlinnan seurakunnan
johtava kanttori, MuM,
Diplom-Kirchenmusikerin (A)
Puh. 044 776 8060
minna.raassina@devl.fi

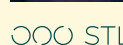

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.teologiliitto.fi
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja,
Teologiliitto**
Saara Nykänen

Johtava asiantuntija,
nuorisotyö ja
kansalaistoiminta, TM
Rauhankasvatusinstituutti
Puh. 040 749 8472
saara.nykanen@gmail.com

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
pastori, TM, PsM
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASIAANTUNTIJAT

Juuso Sikiö
Pastori, TM
Puh. (09) 4270 1501
GSM 044 491 9195
juuso.sikiö@akiliitot.fi

Koulutuspolitiikka,
Teologiliiton hallinto,
teologiien uraneuvonta,
palvelussuhdeasiat,
opiskelijatyö (teologia)
16.1.2020–31.12.2020

JÄSENPAVELUSIHTERTIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Jäsenyysasiat, alaosastot,
luottamusmieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä, Pappis-
liiton hallinto ja alaosasto-
toiminta, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Annukka Ruusula
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaosastotoiminta,
kanttorien ammatilliset
asiat, palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

LAKIMIES

Maarit Engström
OTM, KTM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
maarit.engstrom@akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoiminnan
koordinointi, koulutus-
tehtävät

JÄRJESTÖ- KOORDINAATTORI

Ilari Huhtasalo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1513
GSM 044 036 1610
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

Hallinto, jäsenpalvelut,
kokousjärjestelyt

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

